

ДОКЛАД

по проект

**“Преоткриване и допринасяне за солидарността
в обединена Европа”**

в рамките на **План Д** на Европейската комисия за
Демокрация, Диалог и Дебат,

осъществяван

от

Институт “Отворено общество” – София, в
партньорство с
фондация **“Център за радио и телевизионно
обучение Промедиа”**

2008

*The content of this report is a sole responsibility of Open Society Institute - Sofia and can
in no way be taken to reflect the views of the European Union*

Съдържание

I. Въведение	3
II. Използван инструментариум	5
1. Специализирана интернет страница, предоставяща актуална информация и пълен набор от аудио-визуални материали за проекта – http://eusolidarity.osi.bg/	5
2. Анкети, оценяващи общественото мнение по темите на предстоящите дискусии.	5
3. Интерактивни дискусии.....	5
4. Оценка и анализ на динамиката на мнението на участниците в дискусиите между началото и края на дебата.	6
5. Национално представително социологическо проучване по темите на проведените дискусии.....	6
6. Ангажиране на вниманието на обществото към дискутираните проблеми чрез подготовката и излъчването на телевизионни предавания, в национален и регионален ефир и провеждане на съпровождащи кампании за привличане на максимално широк кръг аудитория към тях.....	6
7. Доклад.....	8
III. Дискутирани теми	9
1. Дискусия “Европейски социален модел и/или бърз растеж на икономиката?”, проведена на 29 февруари 2008 в гр. София.....	9
2. Дискусия “Опазване на околната среда и/или инвестиции и заетост?”, проведена на 24 март 2008 година в гр. Гълъбово.....	15
3. Дискусия “Межкултурен диалог – единни многообразието?”, проведена на 4 април 2008 година в град Русе.....	23
4. Дискусия “Развитие на земеделието и/или алтернативни отрасли в селските райони?”, беше проведена на 23 април 2008 в град Пловдив.....	29
5. Дискусия “Пазар на труда в ЕС: предимства и предизвикателства за България”, проведена на 21 май 2008 година в град Свищов.....	33
IV. Изводи	43

I. Въведение

Цел на проекта **“Преоткриване и допринасяне за солидарността в обединена Европа”** в рамките на **План Д на Европейската комисия за Демокрация, Диалог и Дебат**, осъществяван от **Институт “Отворено общество” – София** в партньорство с фондация **“Център за радио и телевизионно обучение Промедиа”** е **насърчаване на гражданското участие в дебати по общоевропейски въпроси през призмата на националния контекст чрез:**

- § **повишаване на информираността и съпричастността** на гражданите по определени теми и
- § **осигуряване на обратна връзка за съобразяване на политиките и работата на публичните институции** с мнението на гражданите.

За постигането на тази цел проектният екип използва различни, но взаимно допълващи се способности за достигане до и ангажиране на българските граждани – интерактивни дискусии, телевизионни предавания и интернет анкети и форуми.

Осъществените проектни дейности бяха насочени към:

- § повишаване информираността на българските граждани по въпросите, свързани със Солидарността, като основен принцип в политиката на ЕС;
- § увеличаване съпричастността към националните и на ЕС политики в рамките на дискутираните под-теми;
- § повишаване разбирането за това **“как работи ЕС”** и каква е ролята на националните институции и гражданите в работата му;
- § спомагане за формирането на реалистични очаквания по отношение на ЕС в сферата на социалната и регионална политика, опазване на околната среда и пазара на труда и
- § осигуряване на обратна връзка на релевантните институции по отношение на обществените настроения и **“проблемните зони”** по обсъжданите теми.

В рамките на **общата тема “Солидарност”** в периода февруари - юли 2008 година бяха проведени пет тематични дискусии в София, Гълъбово, Русе, Пловдив и Свищов по следните под-теми:

- § **Европейски социален модел и/или бърз икономически растеж?**
- § **Опазване на околната среда и/или инвестиции и заетост?**
- § **Межкултурен диалог – единни в многообразието?**
- § **Сближаване и развитие на селските райони – традиционно земеделие и/или алтернативни форми?**
- § **Пазар на труда в ЕС: Предимства и предизвикателства за България.**

Информация за времето и мястото на провеждане и дневния ред на дискусиите, пълен аудио и видео запис на дискусиите, излъчените телевизионни предавания и он лайн анкетите е налична на интернет страницата на проекта – <http://eusolidarity.osi.bg/>

Настоящият доклад има за цел да систематизира и анализира резултатите от осъществените дейности като очертае гражданското мнение по дебатите въпроси, дефицитите на информация и обобщава опита на проектния екип от реализирането на проекта. Докладът ще бъде изпратен до релевантни институции и ще бъде публикуван на интернет страницата на проекта.

II. Използван инструментариум

За постигането на поставените цели проектният екип използва различни, но взаимно допълващи се способности за достигане до и ангажиране на българските граждани:

1. Специализирана интернет страница, предоставяща актуална информация и пълен набор от аудио-визуални материали за проекта – <http://eusolidarity.osi.bg/>

Наред с информацията за темите, времето и мястото на провеждане на дискусиите интернет страницата на проекта привлича вниманието на посетителите и със предоставената възможност те да наблюдават наново както пълен аудио и видео запис на дискусиите, така и да проследят всички специално създадени телевизионни предавания по темите на проекта. В допълнение, към информацията по всяка една от темите на страницата са и резултатите от он-лайн анкетите, както и разнообразни разработки, публикации и линкове за допълнителна информация.

Информация за предстоящите дебати и резюмета от състоялите се дискусии бе публикувана и на интернет страницата на Институт "Отворено общество" – София в раздел "новини". Специални прес съобщения за всяка една от дискусиите бяха изпращани до над 140 журналисти от национални, регионални и специализирани медии.

2. Анкети, оценяващи общественото мнение по темите на предстоящите дискусии.

С цел предварителна оценка на обществените нагласи и ориентация по дискутираните въпроси по всяка от темите, бяха проведени он-лайн анкети в продължение на три дни, преди всяка от петте дискусии. Анкетите бяха качени на интернет страницата на проекта, на сайта на Информационна агенция БГНЕС, а първата от тях – и на сайта на Mediapool.BG.

3. Интерактивни дискусии.

С цел постигане на максимална интерактивност и атрактивност на провежданите дебати, както и гарантиране на информирано участие в тях, всяка дискусия бе формулирана чрез противопоставяне на крайни тези и провокирана от поне двама експерти, представящи различните гледни точки по противоположните тези.

В периода февруари – май 2008 година, бяха проведени общо пет дискусии по следните теми:

- § **Европейски социален модел и/или бърз икономически растеж? – в София;**
- § **Опазване на околната среда и/или инвестиции и заетост? – в Гълъбово;**
- § **Межкултурен диалог – единни в многообразието? – в Русе;**
- § **Сближаване и развитие на селските райони – традиционно земеделие и/или алтернативни форми? – в Пловдив;**

§ Пазар на труда в ЕС: Предимства и предизвикателства за България – в Свищов.

4. Оценка и анализ на динамиката на мнението на участниците в дискусиите между началото и края на дебата.

Оценката бе извършена чрез попълването на въпросници от участниците в дискусиите, съдържащи едни и същи въпроси, преди началото и след края на дискусиите. Оценка и анализ на промените в гледните точки на участниците, в резултат на информацията, получена по време на дискусиите бяха направени за всички дискутирани теми, с изключение на темата "Сближаване и развитие на селските райони – традиционно земеделие и/или алтернативни форми?". Причината е, че при тази дискусия съставът на участниците бе променлив и това направи невъзможно попълването на въпросниците от едни и същи участници в началото и в края, което е задължително изискване при използването на този метод.

5. Национално представително социологическо проучване по темите на проведените дискусии.

Зададените въпроси възпроизвеждат до голяма степен тези от проведените он-лайн анкети, но резултатите са представителни и имат за цел да допълнят картината на общественото мнение в България.

Проучването на социалните нагласи се проведе под формата на основен блок въпроси, включени в омнибусно изследване на общественото мнение, реализирано от изследователски екип на Институт "Отворено общество" – София в периода 26 май – 15 юни 2008 г. Изследването е осъществено на базата на регионално стратифицирана, национално представителна извадка, която позволява да се правят анализи не само на национално, но и на регионално ниво по отношение на шестте района на планиране (NUTS-2). По метода на анкетиране "лице в лице" в дома на респондентите, в извадката са обхванати 1144 лица над 18 години, разпределени в 232 гнезда. Стохастичната грешка на изследването е $\pm 2,9\%$.

6. Ангажиране на вниманието на обществото към дискутираните проблеми чрез подготовката и излъчването на телевизионни предавания, в национален и регионален ефир и провеждане на съпровождащи кампании за привличане на максимално широк кръг аудитория към тях.

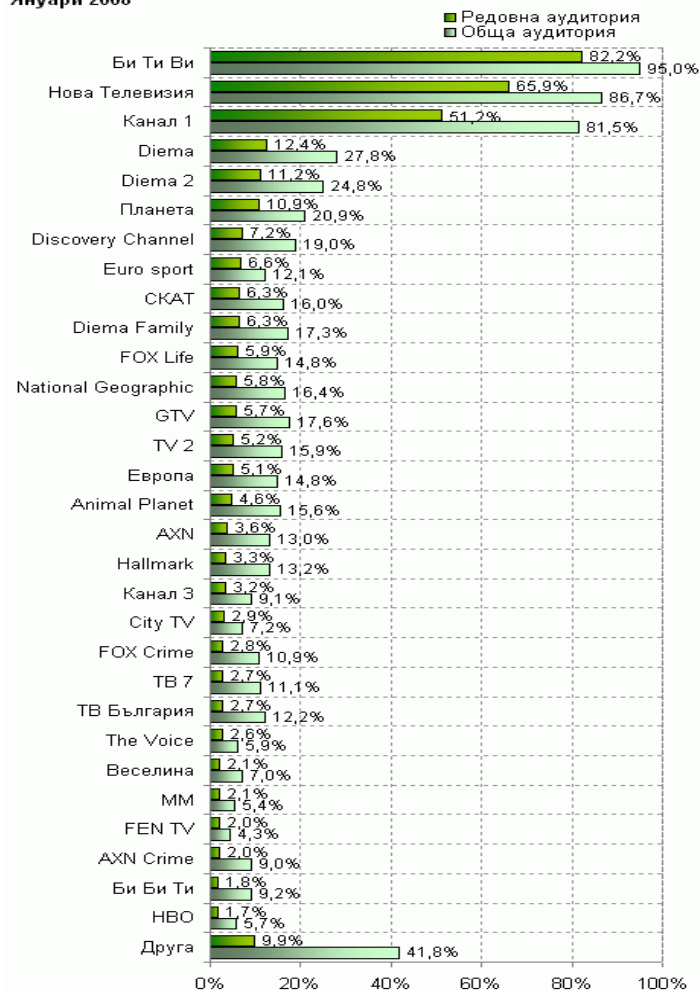
Всеки дебат бе следван от специално продуцирано телевизионно предаване, което надграждаше проведената дискусия чрез средствата на телевизионната медия. Телевизионните предавания се базираха на проведената дискусия и резултатите от проучванията на общественото мнение, но представяха разглежданите проблеми в разбираем за неспециализирана аудитория формат и се стремяха да привлекат вниманието на максимално широк кръг от зрители. Така чрез средствата на професионалната журналистика и със силата на телевизионното въздействие темите, дискутирани в рамките на проекта достигнаха до стотици хиляди българи в цялата страна. Свидетелство за високия интерес на медиите към дискутираните теми е и фактът, че дебатът за предизвикателствата пред пазара на труда стана повод за две отделни телевизионни предавания в ефира на две национални телевизии – Нова телевизия и БНТ.

Три от специално подготвените предавания бяха излъчени в национален ефир - в две от най-високо рейтинговите публицистични предавания на Нова ТВ, чиято програма се излъчва по ефир, по кабел и сателит.

В допълнение към тях, в началото на новия телевизионен сезон през септември 2008 година БНТ също подготвя излъчването на предаване посветено на темата „Пазар на труда в ЕС: Предимства и предизвикателства за България“.

Интерес към проведените дискусии проявиха редица местни и национални медии. В особена степен това се отнася до дискусиата „Опазване на околната среда и/или инвестиции и заетост?“, проведена в Гълъбово. Остротата на разглеждания конфликт и високата степен на политическа и гражданска ангажираност в него привлече вниманието на немската и австрийската телевизия – с помощта на екипа, осъществил предаването „На Чисто“ за проблемите в Гълъбово немски екип подготвя за излъчване по 3Sat (Германия) и ORF (Австрия) специален документален филм, включващ части от дискусиата и интервюта с участници в нея.

**Аудитория на основните телевизионни канали:
Януари 2008**

Две от предаванията бяха подготвени и излъчени от регионални телевизионни канали: Пловдивската обществена телевизия, чиято програмасе разпространява на територията на област Пловдив от кабелните

оператори Евроком кабел, Cabeltel и DCC, и има потенциална аудитория около 150 000 зрители; и местната кабелна телевизия „Кис“ в Русе, която се гледа от около 55 % от жителите на града. Освен в Русе тя се гледа в Разград, Велико Търново, Тутракан и частично – в Плевен. Нейната потенциална аудитория е около 300 000 зрители.

По темата **“Европейски социален модел и/или бърз икономически растеж?”** на 8 март 2008 г. бе отделен специален брой на седмичното икономическо предаване “Пазарен навигатор” – по Нова телевизия.

По темата **“Опазване на околната среда и/или инвестиции и заетост?”** бе подготвен и излъчен на 6 април 2008 г. брой на предаването за разследваща журналистика “На чисто” по Нова телевизия.

По темата **“Межкултурен диалог – единни в многообразието?”**, независимият продуцент “Арена медия” подготви специализирано предаване, което бе излъчено за първи път на 12 април 2008 г. по кабелна телевизия “Кис” – Русе.

Дискусията по темата **“Сближаване и развитие на селските райони – традиционно земеделие и/или алтернативни форми?”**, проведена в Пловдив, бе заснета на живо от Пловдивска обществена телевизия, и излъчено на 27 април 2008, с повторение на следващия ден. В същото време, регионалният телевизионен център на БНТ в Пловдив подготви и излъчи специализирано предаване по темата от поредицата „Екология“.

По темата **“Пазар на труда в ЕС: предимства и предизвикателства за България”** бе посветен отделен брой на предаването “Пазарен навигатор” по Нова телевизия на 26 юли 2008 г. В допълнение, дискусия по темата ще има и в предаването “Вижте кой.....” по Българската национална телевизия през месец септември 2008 г..

Ефектът на излъчените предавания по националните и регионалните телевизии се засилва допълнително от факта, че всяко предаване беше съпроводено от масирана телевизионна рекламна кампания, която подготвяше зрителите за предстоящата дискусия и привличаше вниманието им към разглежданите теми.

7. Доклад

Всички дейности, както и резултатите от тях, са систематизирани и анализирани в настоящия доклад, който очертава мнението на гражданите по дебатирания въпрос, дефицитите на информация и обобщава опита на проектния екип от реализирането на проектните дейности. Докладът ще бъде изпратен до релевантни институции и ще бъде публикуван на интернет страницата на проекта.

III. Дискутирани теми

1. Дискусия "Европейски социален модел и/или бърз растеж на икономиката?", проведена на 29 февруари 2008 в гр. София

Целта на дискусиата беше да се изведат основните характеристики на двата модела – европейския социален модел и на бърз растеж на икономиката, като се дефинират и представят техните силни и слаби страни. Участниците в дискусиата бяха провокирани да обсъдят политиките в България в рамките на тези два модела и да потърсят отговор на въпроса, дали е възможен алтернативен път, който оптимално да съчетава техните предимства, като избягва негативните им последици.

На дискусиата присъстваха 34 човека.

Презентатори бяха:

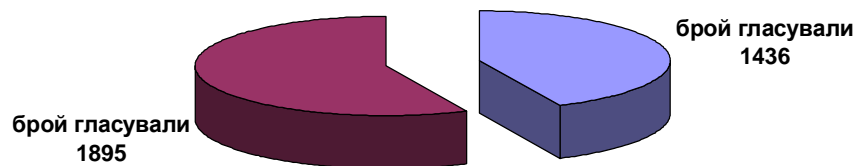
- § *Панайотис Карвунис, заместник-генерален директор на Генерална дирекция "Комуникации" на Европейската комисия;*
- § *Ася Кавръкова, програма "Европейски политики и гражданско участие", Институт "Отворено общество" – София;*
- § *Марин Лесенски, Институт за регионални и международни изследвания;*
- § *Боян Захариев, програма "Управление и публични политики", Институт "Отворено общество" – София;*
- § *Георги Богданов, Институт по социални дейности и практики;*
- § *Георги Ангелов, старши икономист, Институт "Отворено общество" – София и*
- § *Лъчезар Богданов, Изследователска и консултантска група "Industry Watch"*

Модератор на дискусиата бе Юлиана Тончева от Център за радио- и телевизионно обучение "ПроМедиа".

Предварително проведената анкета сред широката общественост показва следните резултати от гласувалите общо 3 331 души (гласуването бе осъществено на интернет страниците на Информационна агенция БГНЕС - <http://www.bgnes.com/> и електронното издание Mediapool - www.mediapool.bg, както и на сайта на проекта - <http://eusolidarity.osi.bg/>)

Кое бихте избрали - Европейски социален модел или либерална икономика?

■ Европейски социален модел (43 %) ■ Бърз растеж на икономиката (57 %)

Основни акценти в дискусията

В началото на дискусията Марин Лесенски от Института за регионални и международни изследвания, направи сравнение на двата модела.

Панайотис Карвунис, който е заместник-генерален директор на Генерална дирекция "Комуникации" на Европейската комисия заяви, че амбицията на ЕС е да направи Европа конкурентноспособна. Това трябва да стане както с развитие на икономиката ѝ, така и с отстояването на принципите на солидарността и социалното благополучие, които са в основата на социалния ѝ модел.

Боян Захариев от Институт "Отворено общество" - София, който заедно с Георги Богданов (Институт по социални дейности и практики) защитава социалния модел на развитие изтъкна, че тъкмо социалният модел е в основата на икономическото развитие на Европа през последните десетилетия.

"Вярно е, че в Европа се плащат едни от най-високите данъци и осигуровки. Също така е вярно обаче, че на европейския континент се намират някои от най-богатите държави в света, както и държави с най-ниски нива на бедност", каза Захариев. Той заяви, че икономическият растеж е по-скоро бягане на дълги разстояния, отколкото спринтова дисциплина.

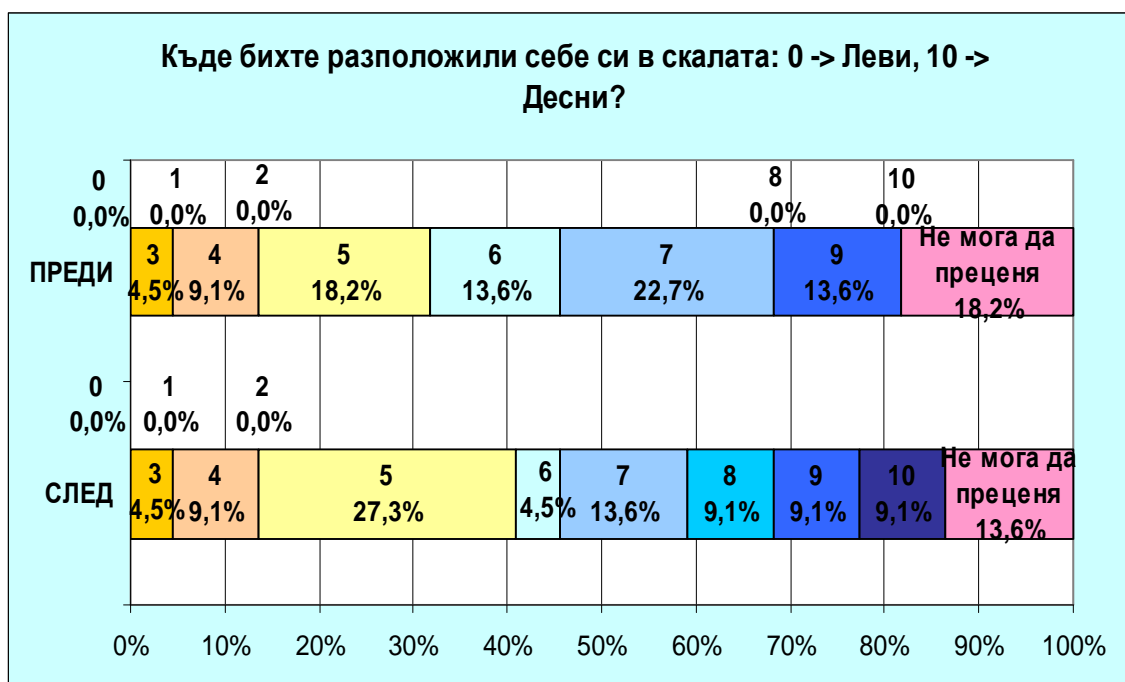
Георги Ангелов, старши икономист на Институт "Отворено общество" – София и Лъчезар Богданов от Industry Watch, защитиха необходимостта от бърз икономически растеж. Те изтъкнаха, че европейските държави с ниски (или плоски) данъци наваксват около два пъти по-бързо изоставането си спрямо социалните държави.

"По-социалният модел е този на икономическия растеж", заяви Ангелов и добави, че най-напред трябва да се развие икономиката, да се увеличат доходите и едва след това да се прави преразпределение на обществените средства.

Оценката и анализът на динамиката на мнението участниците в дискусиата показаха следните резултати:

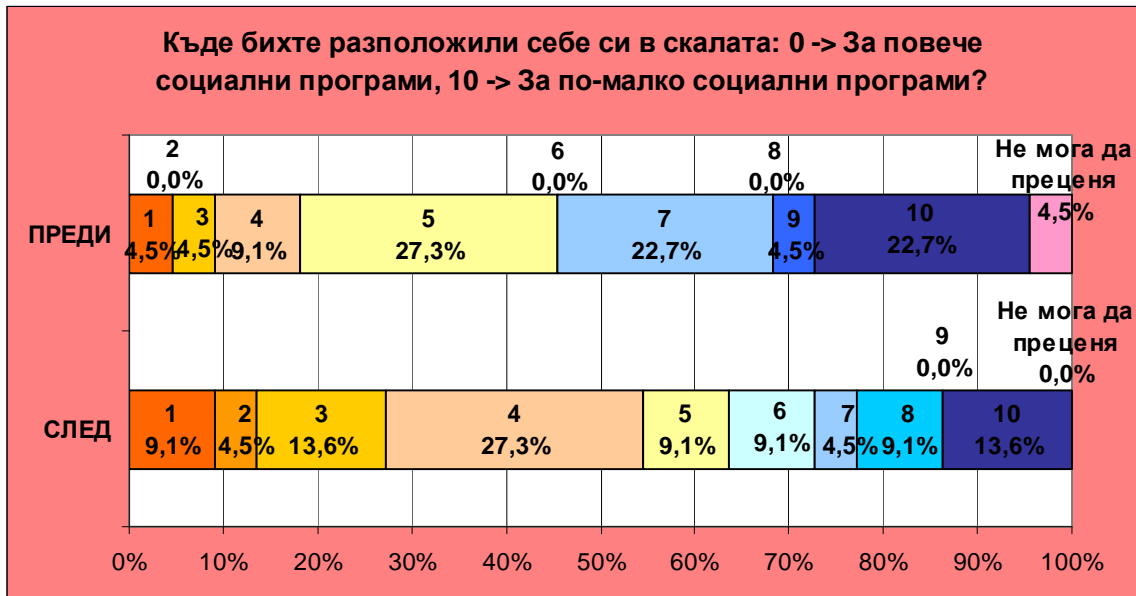
Преди дискусиата 13,6% от участниците се определят като по-скоро леви, докато 50% са по-скоро десни. Тези, които биха разположили себе си по средата в тази скала, са 18,2%. Относително висок (18,2%) е делът на неизразилите мнение по този въпрос.

След дискусиата картината доста се променя. Делът на поставящите себе си по средата на скалата нараства до 27,3% за сметка на десните, докато левите запазват твърди позиции. Намалява и броят на участниците, които не изразяват мнение по въпроса.

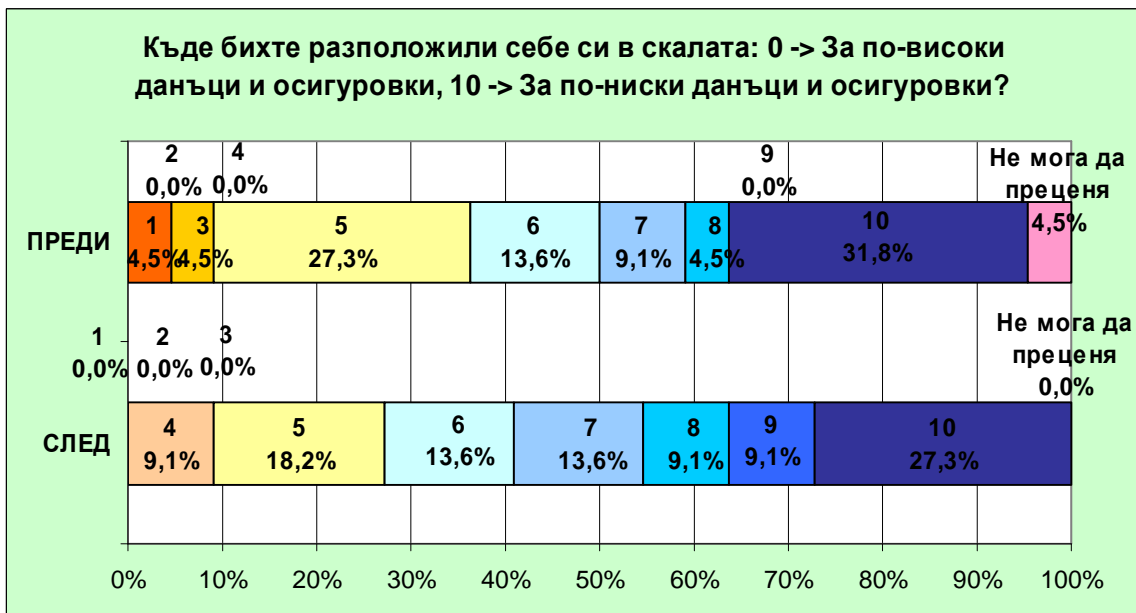

Имайки предвид по-високия дял на “десните” участници, разбираем е и по-високият дял на тези посочили, че са за по-малко социални програми (50% - точно колкото са “десните”). Ако “5” по тази скала може да се определи като запазване на статуквото в областта на социалните програми, делът на одобряващи сегашното положение е почти една трета от всички.

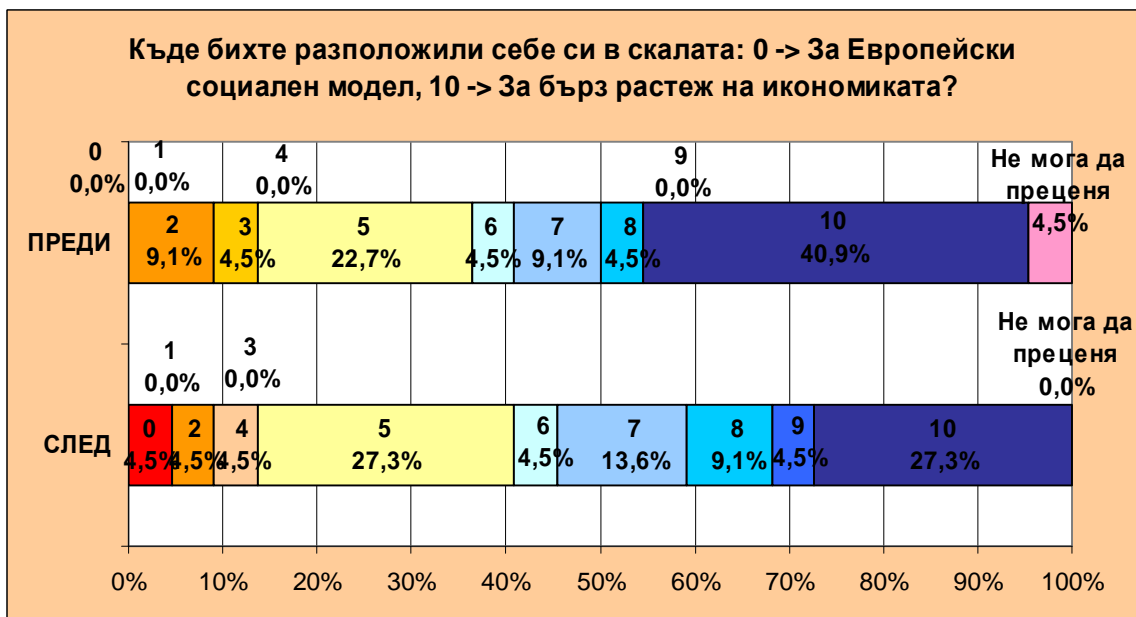
След провеждане на дискусиата, делът на привържениците на повече социални програми драстично се увеличава (54,5%) за сметка на тези, чието мнение е било по средата на скалата, на тези с по-десни разбирания, както и на участниците, които не са имали мнение преди дискусиата.

В противовес на желанието за засилена социална политика, намалява делът на привържениците на по-високите данъци след края на дискусиата. Разбираемо, че хората искат да дават възможно най-малка част от доходите си на държавата, като едва 9% от интервюираните са съгласни на по-високи данъци и такси. След края на дискусиата, независимо от желанието за увеличаване на социалните програми, намалява готовността на хората да дават повече за социални осигуровки (от 59,1% преди до 72,7% след).

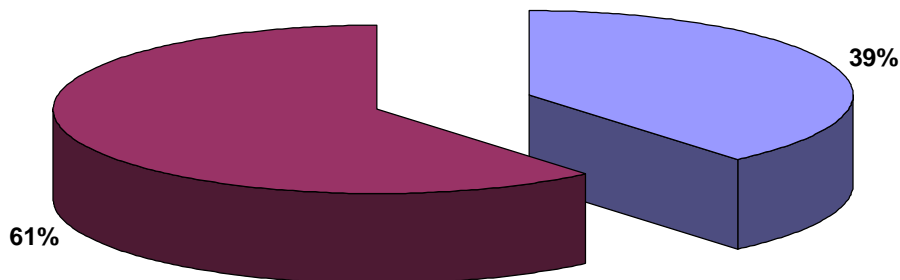
Преди дискусията 40,9% от участниците поставят крайна оценка 10, избирайки "Бърз растеж на икономиката", а едва 13,6% - предпочитат "Европейския социален модел". Представените от опонентите аргументи, обаче, повлияват на резултатите и след края на дискусията делът на посочилите 10 - "Бърз растеж на икономиката" намалява на 27,3% от 40,9%. Увеличава се делът на поставящите себе си по средата на скалата, а неизказаните мнения преди дискусията заемат позиция и по този въпрос след дебата.

Резултатите от национално представителното социологическо проучване

Ако трябва да избирате между следните публични политики, какво бихте предпочели?

■ Европейски социален модел (39%) ■ Бърз разтеж в икономиката (61%)

Телевизионното предаване по темата “Европейски социален модел и/или бърз икономически растеж?” бе издание на икономическото предаване “Пазарен навигатор”, излъчено на 8 март 2008 г. по Нова телевизия.

„Пазарен навигатор” е новото седмично икономическо предаване на Нова телевизия, което бързо успя да завоюва интереса на националната аудитория на телевизията. Особеност на формата на предаването, която го прави особено подходящо за представянето на дискусийни теми и проекти е уникалният за телевизионния ефир SWOT анализ на разглежданите важни за България икономически теми. С участието на високо квалифицирани анализатори, „Пазарен навигатор” анализира силните страни, слабостите, възможностите и заплахите пред реализацията на разглеждания проект и дава възможност на зрителите да се ориентират и да формират свое мнение и позиция по дискутираните въпроси. В предаването, посветено на темата “Европейски социален модел и/или бърз икономически растеж?” в качеството си на анализатори и събеседници участваха много от експертите, говорили и защитавали своите тези по време на проведената в рамките на проекта дискусия.

Предаването по тази тема постигна дял от потенциалната аудитория за цялата страна 17,5%, а данните за София сочат още по-висок дял - 20% от потенциалната аудитория.

Медийно отразяване

Дискусията беше отразена от Българското национално радио, БТА, Bgnes и Нова телевизия. Информация за нея беше публикувана и в много информационни сайтове в интернет.

Изводи за обществените нагласи по темата

Очевидна е първоначалната нагласа в полза на бързия икономически растеж, потвърдена от предварително проведената анкета сред широката общественост, от резултатите от националното представително социологическо проучване и от регистрираните нагласи на участниците в дискусията преди началото ѝ. Вероятното обяснение за това е осъзнатата необходимост след дългите години на преход от повишаване на жизнения стандарт и доближаването му към този на останалите страни членки от ЕС. Бързият икономически растеж се привлича от обществото като средство за постигането на тази цел.

Промяната в нагласите на участниците в дискусията в посока на подкрепа за елементи от Европейския социален модел показва необходимостта от разяснителни кампании за ползите и предимствата на тази политика, която не е добре позната, за разлика от либерално икономическия подход, чийто предимства са често изтъквани в публичното пространство. Това е особено важно с оглед на стимулиране на нагласи и поведение на солидарност, особено по отношение на групите в неравностойно положение от българското общество. Наличието на държавна политика в тази посока и обществена подкрепа за нейното осъществяване е белег за европеизацията на държавата.

2. Дискусия "Опазване на околната среда и/или инвестиции и заетост?", проведена на 24 март 2008 година в гр. Гълъбово

Целта на дискусиата беше да запознае участниците с политиката на ЕС в сферата на опазване на околната среда и да се анализират предизвикателствата за България в този план. Обсъдени бяха екологичните проблеми на Гълъбово от гледна точка на еколози и инвеститори в региона. Въпросът, на който участниците в дискусиата потърсиха отговор, бе как може да се постигне баланс между опазването на околната среда и икономическото развитие.

На дискусиата присъстваха над 110 човека.

Презентатори бяха:

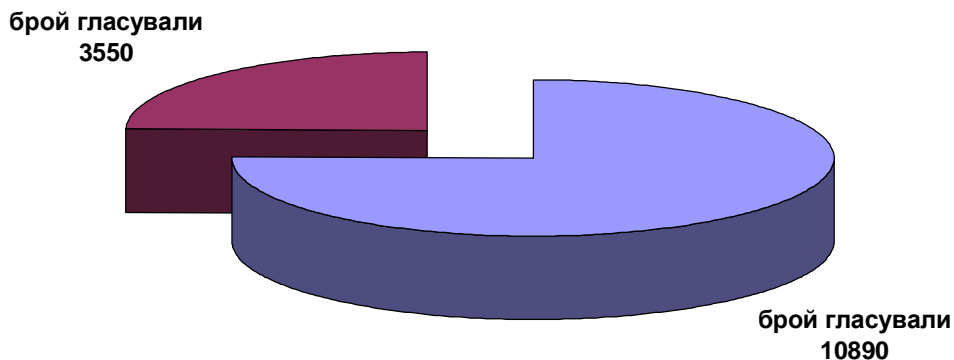
- § *Ася Кавръкова, програма "Европейски политики и гражданско участие", Институт "Отворено общество" – София;*
- § *Петко Ковачев, Институт за зелена политика;*
- § *Тодор Тодоров, Екологично сдружение "За Земята";*
- § *Еленко Божков, Италианска енергийна компания "Енел";*
- § *Надя Зельова, Американска енергийна компания "AES";*
- § *Диньо Балдарамов, "БРИКЕЛ" ЕАД;*
- § *Стефан Танев, директор на дирекция Инвестиции в ТЕЦ "Марица изток 2" ЕАД;*
- § *Георги Георгиев, Мини Марица Изток;*
- § *Николай Тонев, кмет на община Гълъбово;*
- § *Тони Куцаров, Екоцентър Стара Загора.*

Дискусиата бе модерирана от Петко Георгиев от Центъра за радио- и телевизионно обучение "ПроМедиа".

Предварително проведената анкета сред широката общественост показва следните резултати от гласуването на общо 14 440 души (гласуването бе осъществено на интернет страниците на Информационна агенция БГНЕС - www.bgnes.com и на сайта на проекта - <http://eusolidarity.osi.bg>):

Кое бихте избрали - опазване на околната среда или инвестиции и заетост?

■ Опазване на околната среда (75 %) ■ Инвестиции и заетост (25 %)

Акценти в дискусиата:

"Гълъбово в момента е привлекателно място за инвестиции. Ако екологичната картина обаче не се промени, градът рискува след няколко години да изчезне от картата на България". Това заяви кметът на град Гълъбово, Старозагорска област, Николай Тонев по време на емоционалната дискуссия "Опазване на околната среда и/или инвестиции заетост?". Доктор Христина Милева от Министерството на здравеопазването каза, че в резултат на замърсяванията в района на Гълъбово, са регистрирани три пъти повече случаи на детски бронхиални заболявания, отколкото средното за страната. Членове на местни неправителствени организации пък изтъкнаха, че замърсяванията са причина за обезлюдяването на някои съседни на Гълъбово села.

Представители на едрия бизнес – италианската енергийна компания "Енел", американската AES, на мини Марица Изток, ТЕЦ "Марица Изток 2" и на "Брикел" ЕАД признаха, че тяхното производство все още не отговаря на екологичните стандарти и допринася за замърсяванията в района. Всички те обаче поеха ангажимент да вземат необходимите мерки за приравняване към европейските екологични норми. Петко Ковачев от Институт за зелена политика обаче заяви, че енергийните лобита имат много по-голямо влияние,

отколкото държавата, а местни жители дори казаха, че в района на Гълъбово някои от чуждите инвеститори се опитват да изградят държава в държавата.

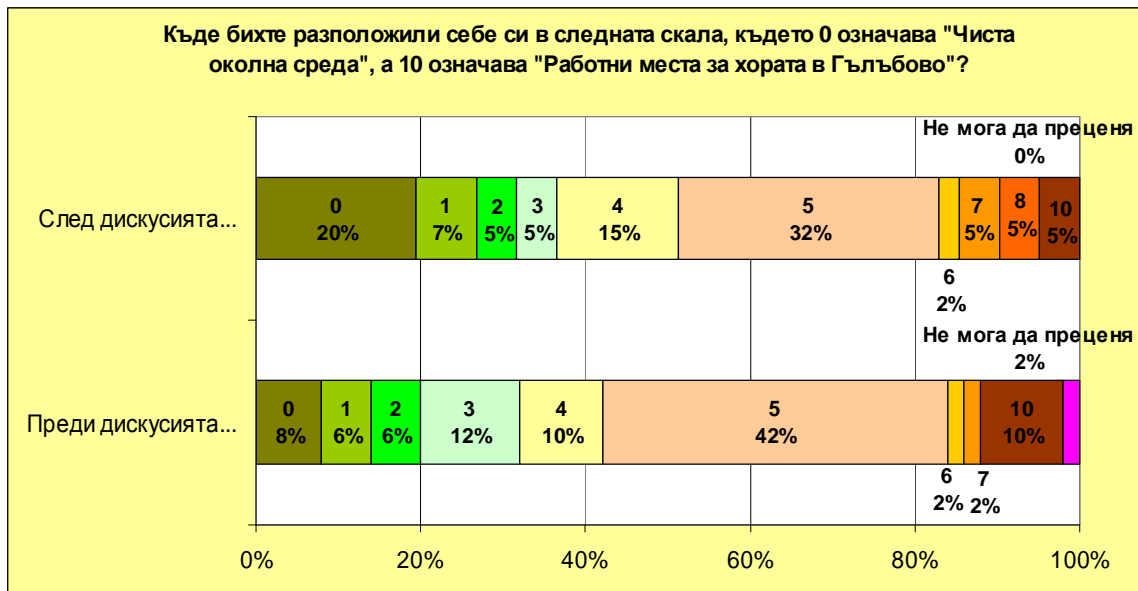
Оценката и анализът на динамиката на мнението участниците в дискусиата показаха следните резултати:

Над 50% от участниците в дискусиата са на мнение, че увеличаването на броя на малките и средни предприятия е най-добрият начин за развитие на икономиката в Гълъбово, като делът на поддръжниците на тази теза намалява с 13% след края на дискусиата (от 67% на 54%).

Второто най-споменавано предложение е запазването на броя на енергийните предприятия (над 40% от участниците).

След дискусията двукратно нараства делът на препоръчващите запазване броя на “чуждестранните предприятия”. Значително се увеличава и делът на привържениците на “екологичната” теза за развитие на земеделието в района – всеки трети участник е посочил този подход.

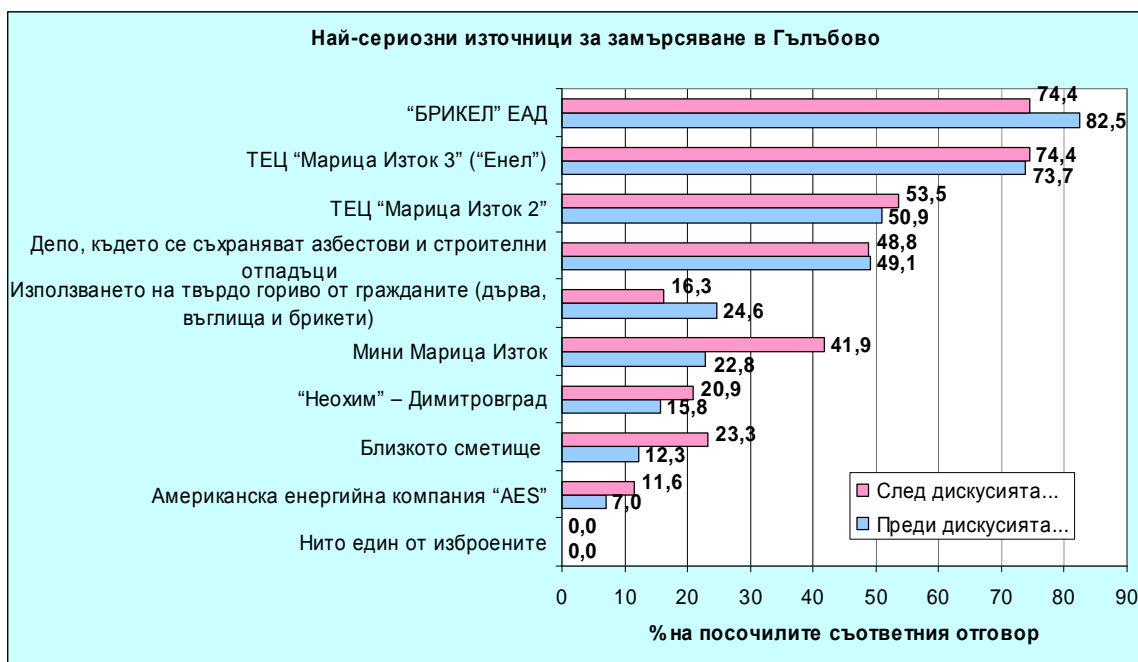

След края на дискусията се увеличава делът на поддръжниците на "крайната" идея за чиста околна среда. Над 80% от участниците дават оценка до 5 по скалата, но делът на онези с мнение точно по средата намалява с 10%.

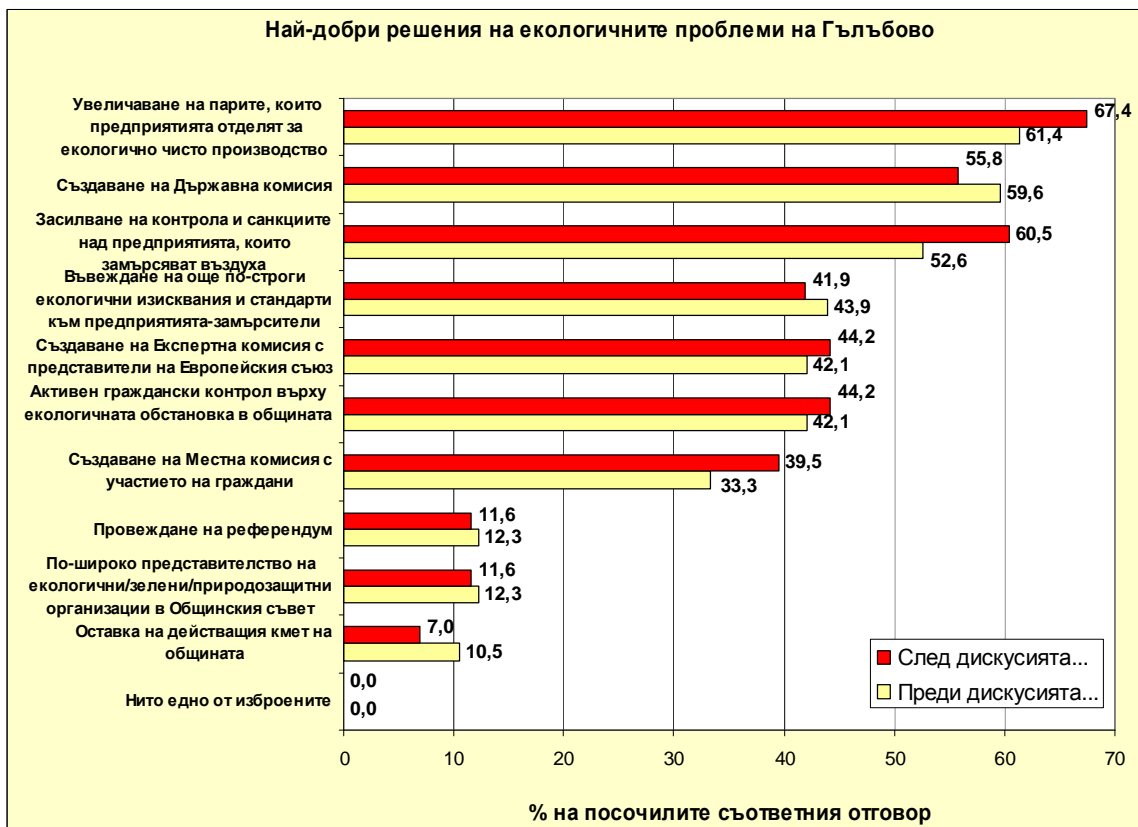
Всеобщото мнение е, че "БРИКЕЛ" ЕАД, ТЕЦ "Марица Изток 2" и ТЕЦ "Марица Изток 3" ("Енел"), както и депото за азбестови отпадъци са основните източници на замърсяване в Гълъбово.

След дискусията два пъти се увеличава делът на споменалите като сериозен замърсител "Мини Марица Изток".

Като цяло, участниците подкрепят предложените решения на екологичния проблем в Гълъбово.

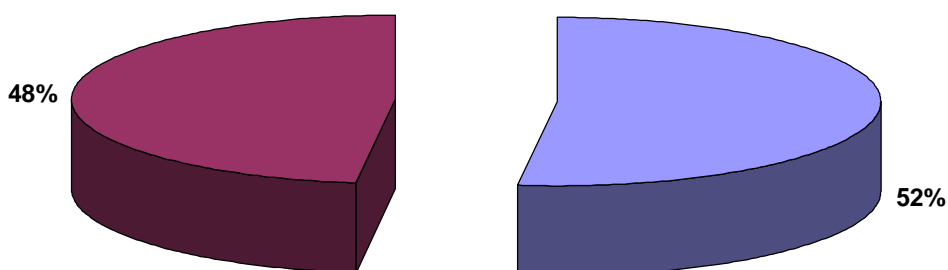
Най-малък потенциал обаче те виждат в провеждането на референдум и повече еко-организации в Общинския съвет. Най-малко споменавана (едва от 7%) е оставката на кмета на общината.

Резултати от национално представителното социологическо проучване

Ако трябва да избирате между следните публични политики, какво бихте предпочели?

■ Опазване на околната среда (52 %) ■ Инвестиции и заетост (48 %)

По темата на 6 април 2008 Нова телевизия излъчи телевизионното предаване „На чисто“, което е половинчасово телевизионно предаване за журналистически разследвания на случаи на корупция на местно, регионално и национално ниво, което има най-висок рейтинг за часовия пояс, в който се излъчва. Интересът на екипа на предаването към темата беше провокиран от съмненията за сериозна корпоративна и политическа намеса в действията на местната власт срещу един от най-големите западни инвеститори в региона, както и от разкритията, че корпоративно финансиране стои зад наглед спонтанните протести на добре организирани „представители на гражданското общество“ в града. Предаването разкри механизмите, чрез които един от българските инвеститори в енергетиката и в района на комплекса Марица – Изток се опитва да използва политически натиск и да манипулира общественото мнение, за да си гарантира предимство в процеса на лицензиране и мониторинг на работата на неговите енергийни мощности за сметка на работата на далеч по-екологично чистите мощности на западните инвеститори.

Рейтингът на този брой на предаването, по данни за цялата страна, е 2,2, което отговаря приблизително на 165 000 зрители, като неговият дял от телевизионната аудитория е 8,7%. За София данните съответно са: рейтинг - 3,2 (около 57 600 зрители) и дял от аудиторията – 12,9%.

Излъчването на предаването предизвика бурни протести от страна на неправомерно ангажираната с кампанията на българския инвеститор местна власт, както и специалните благодарности на западния инвеститор, открил неочаквана за себе си подкрепа от страна на една влиятелна национална медия.

Медийно отразяване

На дискусиата в Гълъбово присъстваха журналисти от:

- 3 телевизии (ТВ Стара Загора, „Евроком“, кабелна телевизия - Гълъбово);
- БТА, BGnes, Икономически портал – Ст.Загора
- радио „Стара Загора“
- В-к „Труд“, „24 часа“, Гълъбовски вести и др.

Извън местните медии, темата беше отразена детайлно от Нова телевизия, БНР, БТА и БГнес, като различни по обем и съдържание информации бяха публикувани на много интернет страници, като www.actualno.com, bgportal.info, bluelink.net, radar.bg, stroiarch.com, и др.

Излъчването на телевизионното предаване и многобройните последвали публикации в пресата привлякоха и вниманието на чуждестранен продуцентски екип. Части от дискусиата, както и интервюта с основни участници в нея ще бъдат включени в документален филм за екологичните и икономическите проблеми на България, подготвян за телевизионните канали 3Sat (Германия) и ORF (Австрия).

Изводи за обществените нагласи по темата

Предварително проведената анкета сред широката общественост показва категоричен превес на тезата за опазване на околната среда пред инвестициите и заетостта (75% / 25%). Далеч по-балансирана картина представят обаче резултатите от националното представително социологическо проучване, според което 52% са за опазване на околната среда, а 48% предпочитат инвестиции и заетост. Очевидно е, че българското общество, макар да се намира в ситуация, в която осигуряването на заетост и привличането на чуждестранни инвестиции да безспорна ценност от гледна точка на повишаване на благосъстоянието, все пак има развита чувствителност и отношение към опазването на природата и качеството на живот.

Тази хипотеза бе потвърдена и в конкретния случай на живущите в гр. Гълъбово, където екологичните проблеми са изключително остри и застрашават здравето на населението, а същевременно единствената заетост се осигурява от „замърсителите“. Макар динамиката в мнението на участвалите повече от 100 човека в дискусиата да се движи в посока към все по-широка подкрепа на идеята за чиста околна среда в края на дискусиата, в сравнение с началото, направеният анализ показва, че жителите на Гълъбово са по-скоро реалисти за ситуацията и демонстрират балансираност при избора между крайните тези.

Заслужават внимание онези решения на екологичните проблеми в Гълъбово, които са подкрепяни от повече от 50% от участвалите в дискусиата, а именно:

- § увеличаване на паричните средства, които предприятията отделят за екологично чисто производство;
- § създаване на държавна комисия и
- § засилване на контрола и санкциите над предприятията замърсители.

Интересен е и фактът, че възможностите, свързани с използването на местен капацитет за разрешаването на проблемите (местни комисии, по-широко гражданско преставителство, референдум и т.н.) не се ползват с достатъчна подкрепа, което показва липсата на увереност и сили в местната общност за справяне с кризата.

3. Дискусия “Межкултурен диалог – единни многообразието?”, проведена на 4 април 2008 година в град Русе

Целта на дискусията бе да се обсъди значението на межкултурния диалог като механизъм за идентифициране на общи ценности и идеи и за взаимното уважение и признаване на различията.

Въпросът, на който участниците бяха провокирани да търсят отговор, бе как може да се постигне баланс между идентичностите и културното многообразие и какви са предизвикателствата за България в този план.

На дискусията присъстваха 40 човека.

Презентации направиха:

§ *Ася Кавръкова, програма “Европейски политики и гражданско участие”, Институт “Отворено общество” – София;*

§ *д-р Николай Ненов, ст.н.с., Регионален исторически музей Русе, Сдружение “Европейски пространства 21”;*

§ *Елица Маркова, Институт “Отворено общество” – София;*

§ *Антоний Гълъбов, социолог и*

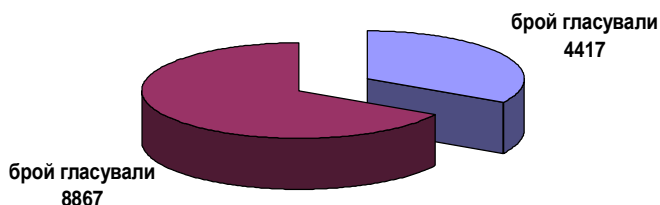
§ *Марин Лесенски, Институт за регионални и международни изследвания*

Модератор на дискусията бе д-р Николай Ненов, ст.н.с., Регионален исторически музей Русе, Сдружение “Европейски пространства 21”.

Предварително проведената анкета сред широката общественост показва следните резултати от гласуването на общо 13 284 души (гласуването бе осъществено на интернет страницата на Информационна агенция БГНЕС - www.bgnes.com и на сайта на проекта - <http://eusolidarity.osi.bg>):

Толерантен ли е българинът?

■ Да (33 %) ■ Не (67 %)

Акценти в дискусиата:

Едва 3 процента от българите определят себе си като космополити, което е най-ниският показател в това отношение в сравнение с останалите страни-членки на ЕС. Това сочат данните на Eurostat от ноември 2007. Те бяха цитирани от Елица Маркова, програмен директор в Институт "Отворено общество" – София. "Няма универсална дефиниция на това що е межкултурен диалог", каза Маркова по време на презентацията си. "Днес идентичността е налице както на суб-национално, така и на национално и над-национално ниво. Следователно е важно диалогът да се състои в самите национални държави, в самото общество: между мнозинството и малцинствата, между различните групи в обществата", допълни тя.

"В момента няма ценности, около които да се мобилизира националната енергия", заяви социологът Антони Гълъбов. Според него "солидарността е пространството, в което трябва да утвърдим собствената си идентичност".

Марин Лесенски представи части от изследванията European Values Survey и World Values Survey, направени в периода 1999-2004, които измерват

степената на толерантност към другостта в различни държави по света, в това число и в България.

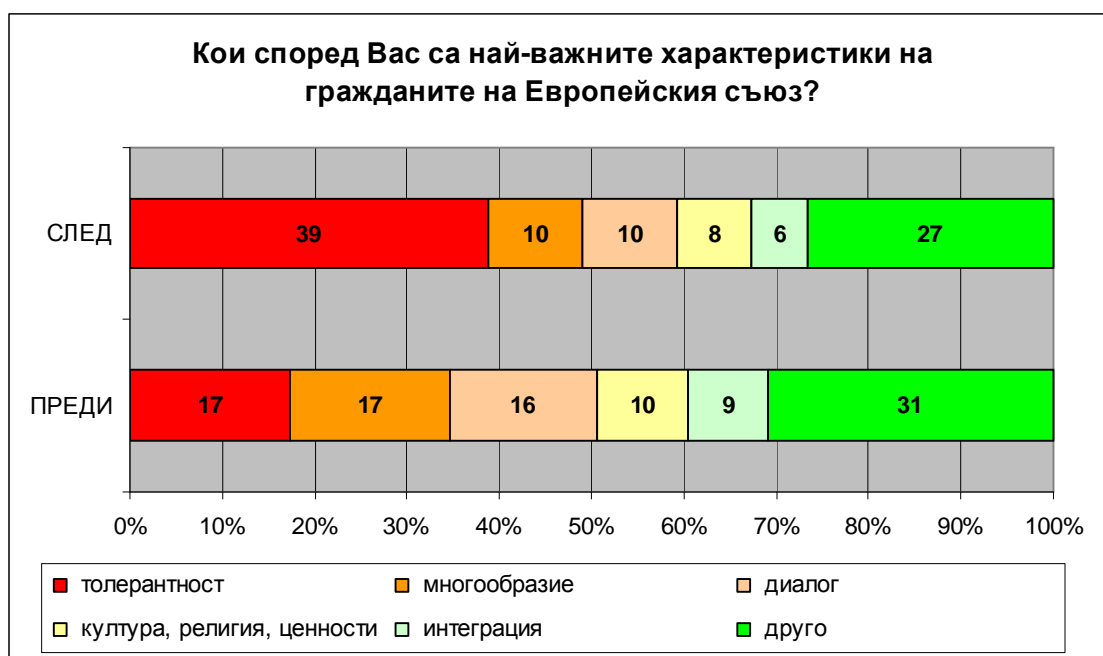
Оценката и анализът на динамиката на мнението участниците в дискусиата показаха следните резултати:

Преди началото на дискусията, най-често асоциираните понятия с гражданите на Европейския съюз са:

- § толерантност (17%),
- § многообразие (17%),
- § диалог (16%),
- § култура (10%) и
- § интеграция (9%).

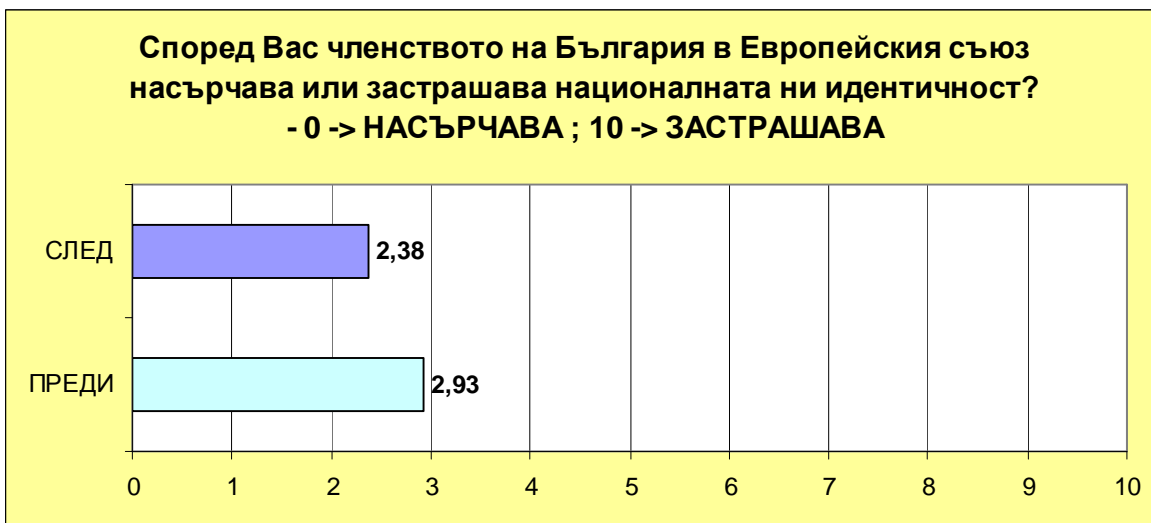
Интересно е, че след провеждане на дебата, почти 40% от участниците вече мислят, че настоящият гражданин на Европейския съюз трябва да бъде преди всичко толерантен към различията на своите съграждани, и чак след това идват идеите за межкултурен диалог и интеграция.

Както една китайска поговорка казва: “Всяко дълго пътуване започва с една единствена стъпка” и единното мнение е, че тази стъпка е разбиране на многообразието.

На въпроса дали членството на България в Европейския съюз насърчава или застрашава националната ни идентичност, оценките на участниците са по-скоро положителни. Както преди, така и след самата дискусия, средната оценка варира между 2 и 3 по 10-степенна скала, на която 0 има смисъл на крайно позитивната оценка за влиянието на Съюза, а 10 - на крайно негативната.

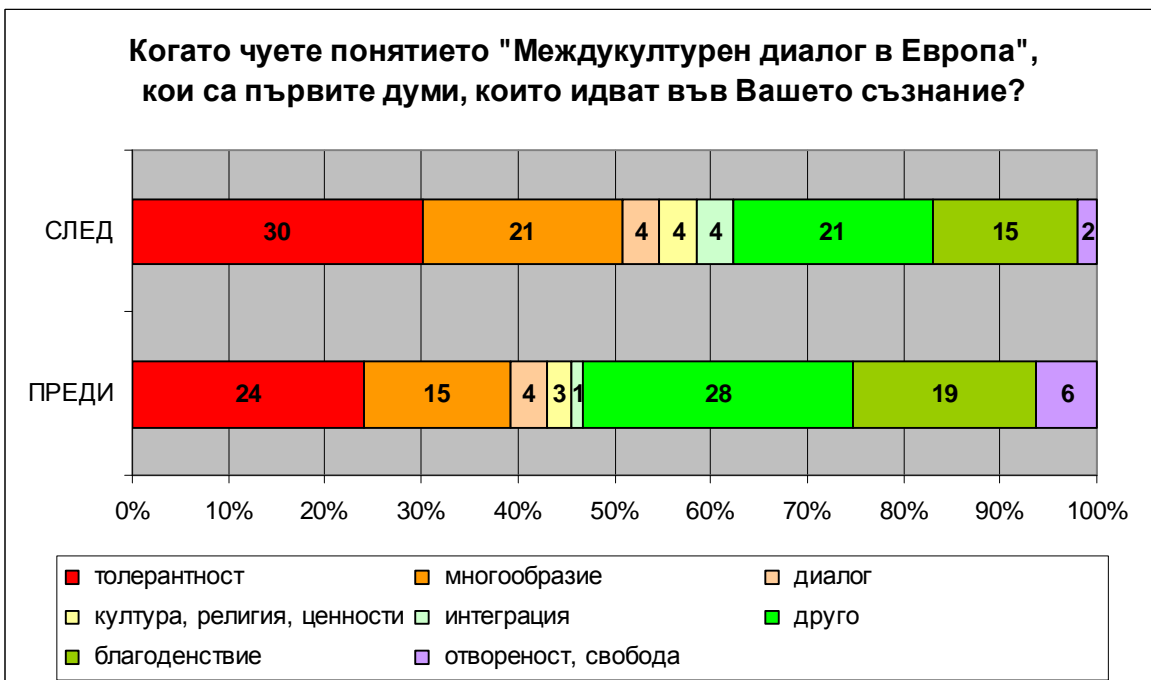
Установено е схващането, че участието на българина в Европейската общност, ще му помогне да намери своето място в многообразието и съответно да съумее да съхрани националното си самосъзнание и култура.

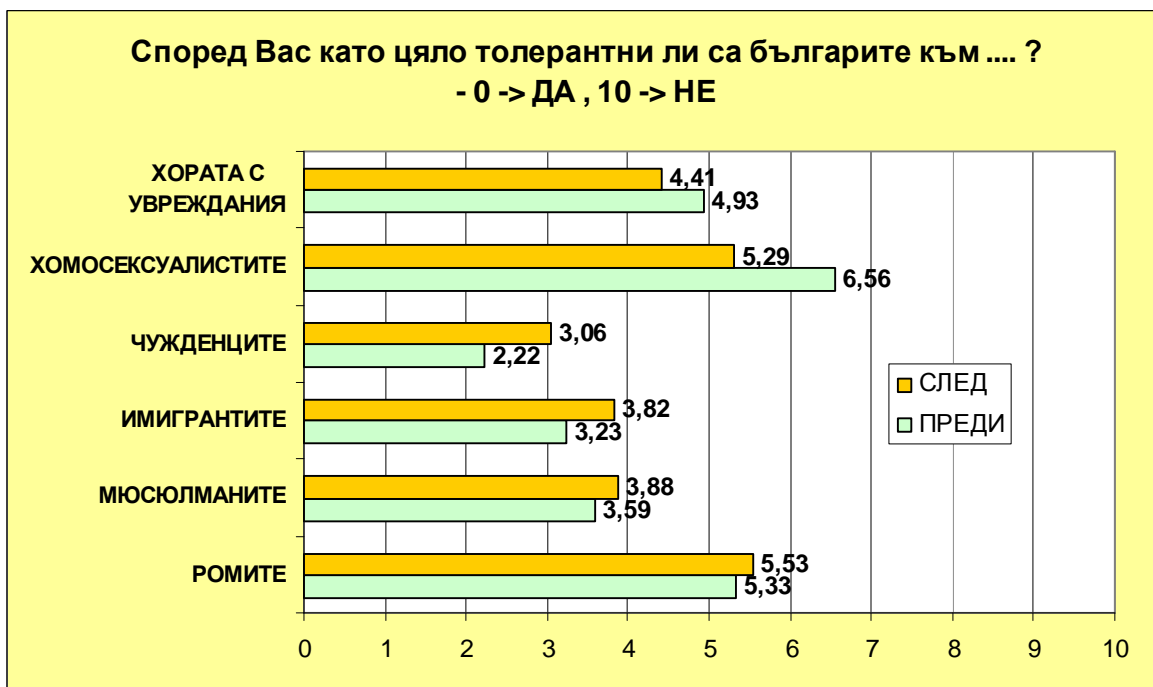
Първите думи, с които участниците асоциират понятието "Межкултурен диалог в Европа", са почти същите, като главните характеристики на "европеец".

И при този въпрос, след дискусията, всеки трети човек е посочил необходимостта от толерантност в межкултурните отношения.

Появяват се и нови отговори, като "благоденствие" (над 20%), "отвореност" и "свобода", което говори за уважението към различията и потвърждава готовността за провеждане на смислен и добронамерен диалог.

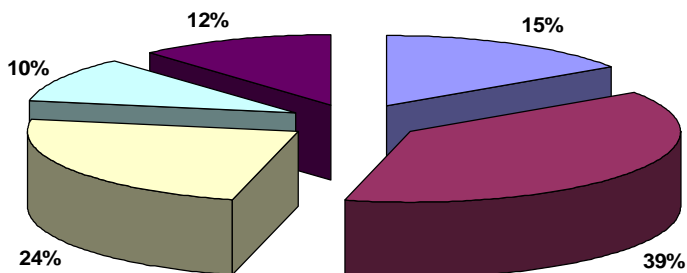
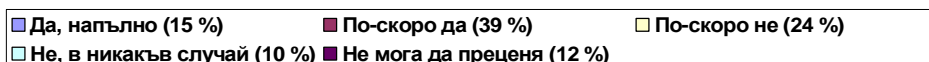
Всеки участник е поканен да даде оценка по 10-степенна скала за толерантността на българското общество към всяка от изброените 6 малцинствени групи.

Всеобщото мнение е, че българите са доста по-толерантни към чужденците, имигрантите и мюсюлманите (средна оценка около 3), отколкото към ромите и хомосексуалистите (средната оценка надвишава 5), а степента на разбиране към хората с увреждания се намира по средата (около 4,5). Резултатите от този последен въпрос в анкетата показват, че пред българина все още съществуват известни бариери в приемането на „другия“ и съответно има нужда от последващи дискусии и проекти с цел постигане на единност в многообразието.

Резултатите от национално представителното социологическо проучване

Толерантен ли е българинът като цяло към "различните"?

Телевизионното предаване „Арена за етническата толерантност“ по темата беше излъчено за първи път на 12 април 2008 г., с повторения на 19 и 26 април и 7 юни по кабелна телевизия „Кис“- Русе, чиято потенциална аудитория в района е около 300 000 зрители. Предаването използва много от най-важните моменти и тези на проведената дискусия, но ги поднесе на аудиторията с богата документална препратка към реалните практики на межкултурния диалог, които са характерни за Русе и региона. Със средствата на документалния разказ и интервютата с реални участници в процеса на общуването между разнообразните култури в региона предаването ангажира широка аудитория както към конкретната дискусия, така и към по-широката тема – 2008 като европейска година на межкултурния диалог.

Медийно отразяване

Предварителна информация за дискусията беше публикувана в интернет и в „Бряг“ и бе съобщена по радио „Арена“. В деня на събитието имаше репортажи в новинарските емисии по радио „Дарик“, радиата „Арена“ и „Темпо“, като „Дарик“ и „Темпо“ излъчиха репортажи и след събитието. Имаше общо осем вестникарски публикации в двата русенски ежедневника: в „Бряг“ и в „Утро“, както и материали в ruseinfo.net и ruse-news.com

Изводи за обществените нагласи по темата

Предварително проведената анкета сред широката общественост показва резултати, противоположни на тези от националното представително социологическо проучване по отношение на толерантността на българите към „различните“.

Според 67% от гласувалите в анкетите от общо 13 284 души българинът не е толерантен, докато 54% от участвалите в социологическото проучване считат, че той е по-скоро толерантен (срещу 34%, които са на обратното мнение).

Оценката и анализът на динамиката на мнението на участниците в дискусията категорично показва, че „толерантността“ се възприема като основна ценност и характеристика както на гражданите на ЕС, така и като основа на межкултурния диалог.

Преобладава мнението, че българите са доста по-толерантни към чужденците, имигрантите и мюсюлманите, отколкото към ромите и хомосексуалистите, а степента на разбиране към хората с увреждания се намира по средата.

След дискусията почти 40% от участниците вече мислят, че настоящият гражданин на Европейския съюз трябва да бъде преди всичко толерантен към различията на своите съграждани, и чак след това да споделя идеите за межкултурен диалог и интеграция. В този смисъл индивидуалната интеграция на българския гражданин в общоевропейското ценностно пространство все още не е напълно осъществена.

4. Дискусия "Развитие на земеделието и/или алтернативни отрасли в селските райони?", проведена на 23 април 2008 в град Пловдив

Целта на дискусиата беше да запознае участниците с развитието на Общата селскостопанска политика на ЕС и да се анализират предизвикателствата за България в този план. Представени бяха основните характеристики, предимства и недостатъци на развитието на земеделието чрез пряко субсидиране, както и на други възможни подходи за развитие на селските райони.

Въпросът, на който се търсеше отговор, бе как България, в рамките на Общата селскостопанска политика, може да стимулира развитието на селските райони и да повиши тяхната конкурентноспособност.

На дискусиата присъстваха 25 човека.

Презентации направиха:

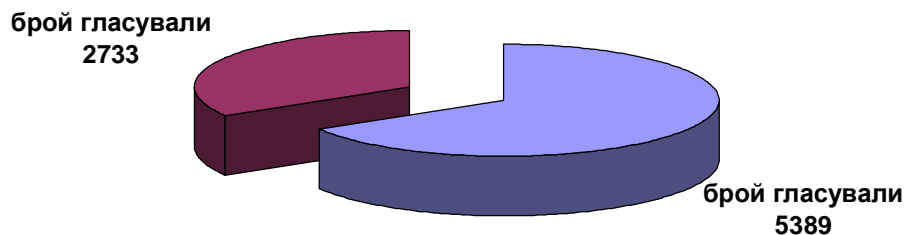
- § *Ася Кавръкова, програма "Европейски политики и гражданско участие", Институт "Отворено общество" – София;*
- § *Мадлен Владимирова, консултант на "Аграр и Тренд" ООД;*
- § *Мария Юнакова, началник отдел "Селски райони и местни инициативи";*
- § *Димитър Ванев, началник отдел "Конкурентноспособност на земеделието и горските райони", Дирекция "Развитие на селските райони", Министерство на земеделието и продоволствието;*
- § *Георги Неделчев, Съюз на производителите на маслодайни и зърнени култури и*
- § *Константин Маджаров, Национална асоциация за трансфер на технологии.*

Модератор бе Ася Кавръкова, директор на програма "Европейски политики и гражданско участие" в Институт "Отворено общество" – София.

Предварително проведената анкета сред широката общественост показва следните резултати от гласуването на общо 8 122 души (гласуването бе осъществено на интернет страниците на Информационна агенция БГНЕС - www.bgnes.com и на сайта на проекта - <http://eusolidarity.osi.bg>):

Какво развитие на селските райони бихте предпочели?

■ Традиционно земеделие ■ Алтернативни отрасли в селските райони

Акценти в дискусиата:

"Средствата, които ЕС ще отпусне на България до 2013 година за развитие на селските райони, възлизат на 2 милиарда и 609 милиона евро". Това каза Димитър Ванев, началник отдел "Конкурентноспособност на земеделието и горските райони" в Министерството на земеделието, по време на дискусиата "Развитие на земеделието и/или алтернативни отрасли в селските райони?". Той представи основните цели на Общата селскостопанска политика (ОСП) на ЕС.

Мария Юнакова от Министерството на земеделието пък представи Програмата за развитие на селските райони у нас в периода 2007-2013 година. Тя очерта най-важните стратегически цели в нея, които са развитие на конкурентноспособни селско и горско стопанство, опазване на природните ресурси в селските райони и изграждане на местен капацитет за подобряване на местното самоуправление.

Представители на браншовите организации в областта на земеделието изложиха трудностите, на които се натъкват дребните производители. "Липсата на икономическа култура и страхът от държавата пречат на малките производители да се възползват пълноценно от европейските

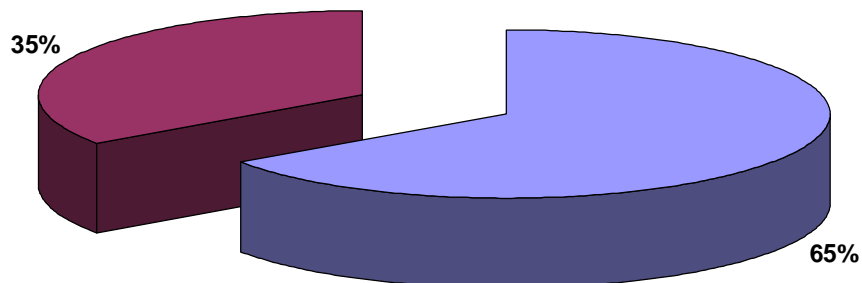
програми за развитие на земеделието", изтъкна Георги Неделчев от Съюз на производителите на маслодайни и зърнени култури.

От своя страна Константин Маджаров от Националната асоциация за трансфер на технологии говори за необходимостта от диверсификация на неземеделските дейности. "В момента в България със земеделие се занимават около 26 процента от населението. Този процент трябва да бъде сведен до 6 на сто", подчерта той и изложи няколко алтернативни плана за развитие на селските райони.

Резултатите от национално представителното социологическо проучване

Ако трябва да избирате между следните публични политики, какво бихте предпочели?

■ Традиционно земеделие (65 %) ■ Алтернативни отрасли (35 %)

Телевизионното предаване по темата бе заснето на живо от Пловдивската обществена телевизия „Тракия“, чиято програма се разпространява на територията на област Пловдив също от кабелните оператори Евроком кабел, Cabeltel и DCC, и има потенциална аудитория около 150 000. Предаването е излъчено на 27 април (неделя) от 12.30 и повторено на 28 април (понеделник) от 20.50.

Екипът на Пловдивската обществена телевизия възприе различен подход за отразяване на темата – излъчване на най-важните моменти в дискусиата в „реалити“ формат. Автентичните изказвания и атмосфера на дискусиата, пресъздадени в професионален телевизионен формат придават на телевизионното предаване допълнителна степен на достоверност и непринуденост и са сред най-модерните телевизионни подходи към отразяването на интересни и дискуссионни обществено-политически, икономически и социални теми.

Медийно отразяване

На дискусиата присъстваха журналисти от:

- ТВЦ Пловдив на БНТ;

- ТВ „Евроком“;
 - Пловдивска обществена телевизия „Тракия“ ,
- които отразиха дискусиата в новинарските си емисии.

Наред с предаването на Пловдивска обществена телевизия „Тракия“, телевизионният център на БНТ в Пловдив също подготви специално предаване по темата - от поредицата за екология.

Изводи за обществените нагласи по темата

Предварително проведената анкета сред широката общественост показва резултати, близки до тези от национално представителното социологическо проучване и категорично в полза на традиционното земеделие срещу развитието на алтернативни отрасли за съживяване и повишаване на конкурентоспособността на селските райони.

Въпреки липсата на възможност за отчитане на промяната в нагласите на участниците в дискусиата преди началото ѝ и след края ѝ, поради непостоянния състав на аудиторията, общото впечатление от споделените мнения по-скоро потвърждава резултатите от анкетите и социологическото проучване – присъстващите се интересуваха в много по-голяма степен от конкретни детайли, свързани с възможности за кандидатстване за европейско финансиране, отколкото от участие в информиран дебат за възможностите за диверсификация в дейностите в земеделските райони.

Причините за това биха могли да се търсят от една страна във факта, че дискусиата съвпадна по време с обявяването на приема на проекти по първите две мерки от програмата за развитие на селските райони в България (“Създаване на стопанства на млади фермери” и “Модернизиране на земеделските стопанства”) и присъстващите имаха желание да се възползват максимално от присъствието на представители на Министерство на земеделието, за да получат допълнителна информация за възможностите.

От друга страна България като нова страна членка на ЕС е в начален етап от усвояването на средства от ЕС за развитие на земеделието и все още не е изградила капацитет за информирано и пълноценно участие на заинтересованите в дебата за реформа на Общата селскостопанска политика на ЕС и свързаните с това последиствия и възможности.

Очевидна е необходимостта за по-нататъшна работа по посока на организиране и провеждане на информирани дискусии по темата, отделно от информационните кампании, отнасящи се до финансовите възможности, предоставяни от фонд “Земеделие”.

5. Дискусия "Пазар на труда в ЕС: предимства и предизвикателства за България", проведена на 21 май 2008 година в град Свищов

Целта на дискусията бе да запознае участниците с новите предизвикателства за България в ЕС, по отношение на свободното движение на хора, да се анализира състоянието на пазара на труда в страната и перспективите за неговото развитие и да се обсъди Стратегията на правителството за миграция и интеграция.

Дебатът бе фокусиран върху пазара на труда в ЕС и последиците от евентуалното му пълно отваряне за България, с оглед на факта, че за България първата двугодишна фаза от преходните периоди относно допускането на български граждани до пазара на труда в страните-членки на ЕС приключва на 31 декември 2008 г.

Това означава, че през 2008 година Европейската комисия трябва да изготви доклад за функционирането на преходните мерки, който да представи на Съвета. След прегледа на Съвета страните-членки ще имат определен срок, за да уведомят Комисията относно техните намерения за продължаване или прекратяване на преходните периоди през втората фаза.

Същевременно, дори и понастоящем в България вече се чувства недостиг на работна ръка в определени отрасли, което налага обсъждането на целенасочена политика и стратегия на държавата в тази посока.

Дискусията бе насочена към извеждане на основните характеристики, предимства и недостатъци на провежданата в България политика и обсъждане на нови възможности за стимулиране на развитието на българския пазар на труда, като част от този на ЕС.

В дискусията участваха над 50 човека.

Презентации направиха:

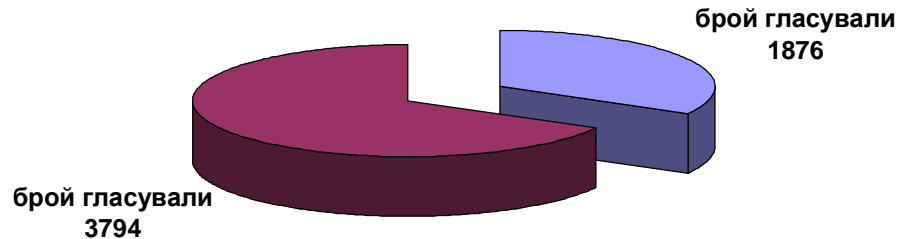
- § *Ася Кавръкова, програма "Европейски политики и гражданско участие, "Институт "Отворено общество" – София;*
- § *Никола Янков, катедра "Маркетинг", факултет "Мениджмънт и маркетинг", СА "Д. А. Ценов", Свищов;*
- § *Христо Симеонов, Отдел "Миграция и свободно движение на хора", Министерство на труда и социалната политика и*
- § *Моника Будинова, Мениджър "Човешки ресурси и подбор" към JobTiger.bg*

Модератор на събитието бе журналистката от БНТ г-жа Евгения Атанасова, водещ на предаването "Вижте кой..." на БНТ.

Предварително проведената анкета сред широката общественост показва следните резултати от гласуването на общо 14 029 души (гласуването бе осъществено на страницата на Информационна агенция БГНЕС - www.bgnes.com и на сайта на проекта - <http://eusolidarity.osi.bg/>):

Къде бихте предпочели да работите?

■ В България (33 %) ■ В страна от ЕС (67%)

Акценти в дискусиата:

"Подобряващата се икономическа ситуация в България кара все повече български емигранти да се завърнат и да потърсят работа в страната си". Това каза Христо Симеонов, експерт от Министерството на труда и социалната политика по време на публичната дискусия "Пазар на труда в ЕС: предимства и предизвикателства за България". Симеонов представи правителствената Стратегия за миграция и интеграция, която предвижда привличането както на етнически българи от чужбина, така и на висококвалифицирани специалисти от страни извън ЕС. Само през първата година от членството на България в ЕС, в страната ни са дошли на работа с трудов договор близо 3200 специалисти от европейски държави и са били регистрирани 1600 самоосигуряващи се граждани от страни-членки, изтъкна Симеонов.

Напоследък на трудовия пазар в България се усеща нуждата не само на висококвалифицирани висшисти, но и на специалисти с по-ниско образование, заяви Моника Будинова, мениджър "Човешки ресурси и подбор" към JobTiger.bg. Тя каза, че се наблюдава спад на възрастовата граница сред хората, търсещи работа: все повече студенти започват да

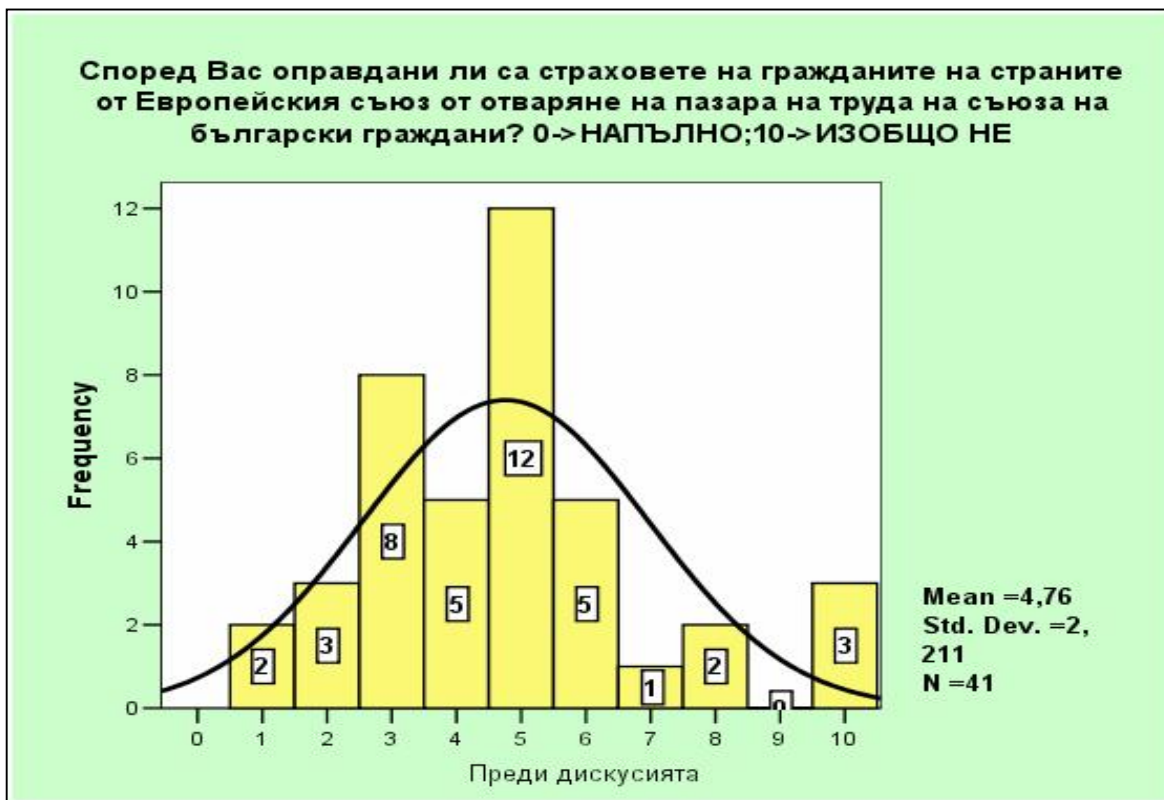
кандидатстват за работа по специалността си още в началните курсове на образованието си.

Доц. Никола Янков от Стопанската академия в Свищов пък направи анализ на пазара на специалисти в България. По време на своята презентация той изтъкна, че в периода 2006-2008 година най-търсени са били специалистите по маркетинг.

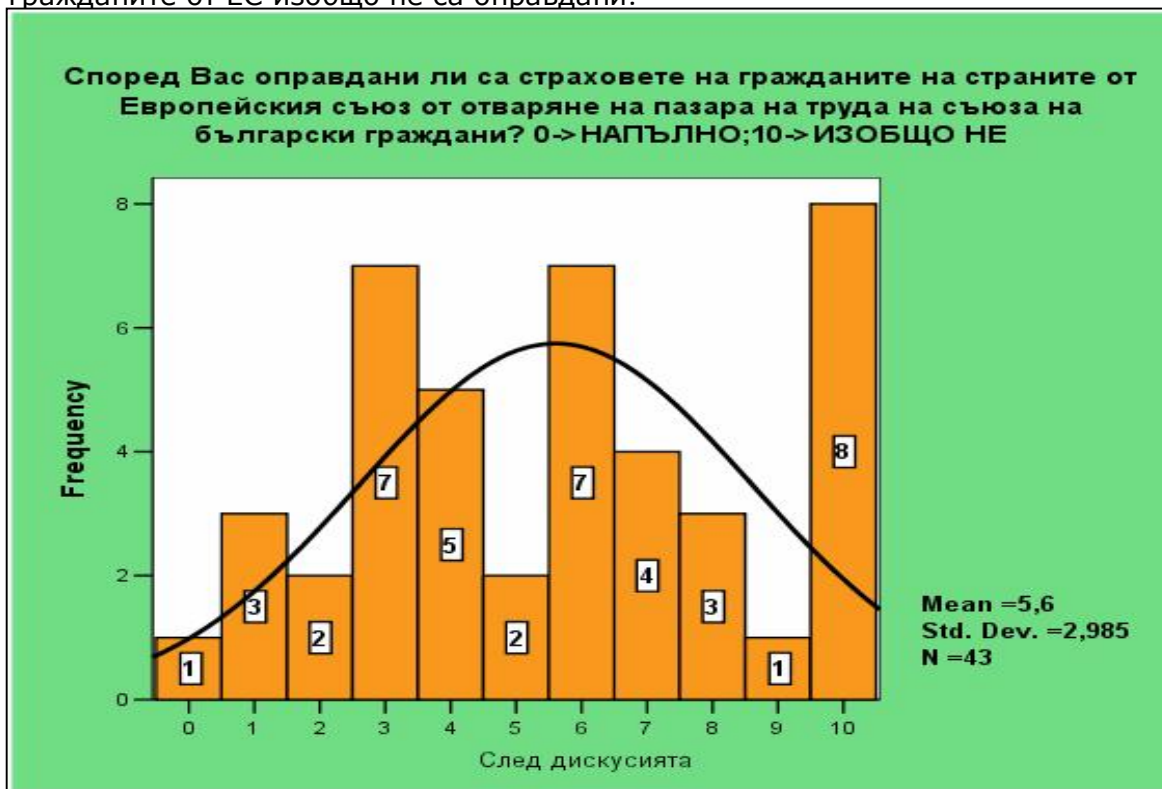
Оценката и анализът на динамиката на мнението участниците в дискусиата показаха следните резултати:

Почти всички анкетирани изказват мнение по въпроса доколко са оправдани страховете на гражданите от Европейския съюз от отварянето на пазара на труда на ЕС за български граждани.

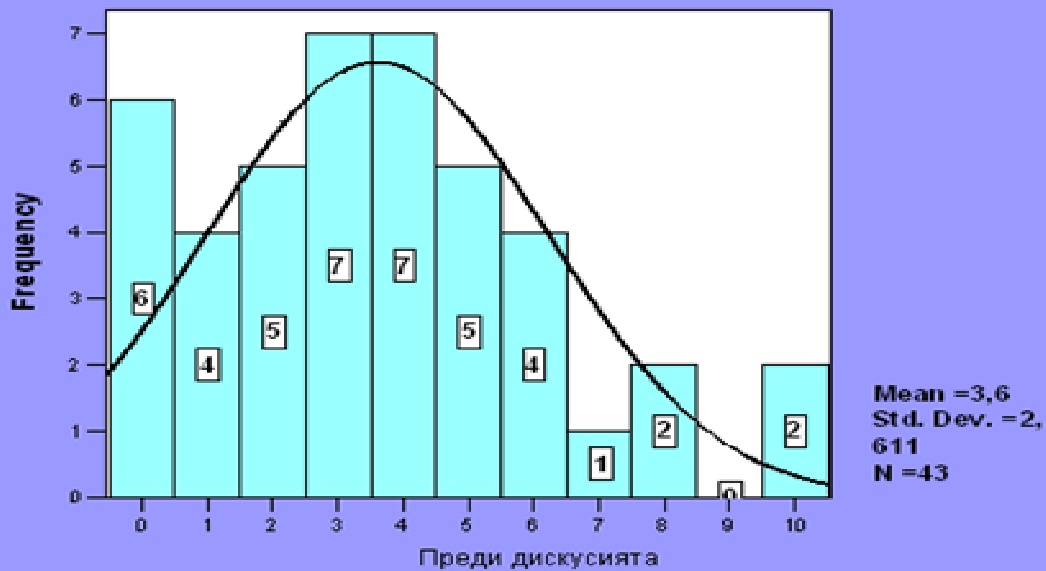
Средната оценка преди дискусията е 4.8, което е с почти единица по-малко от оценката след края – 5.6.

Почти 3 пъти се увеличава броят на посочилите, че страховете на гражданите от ЕС изобщо не са оправдани.

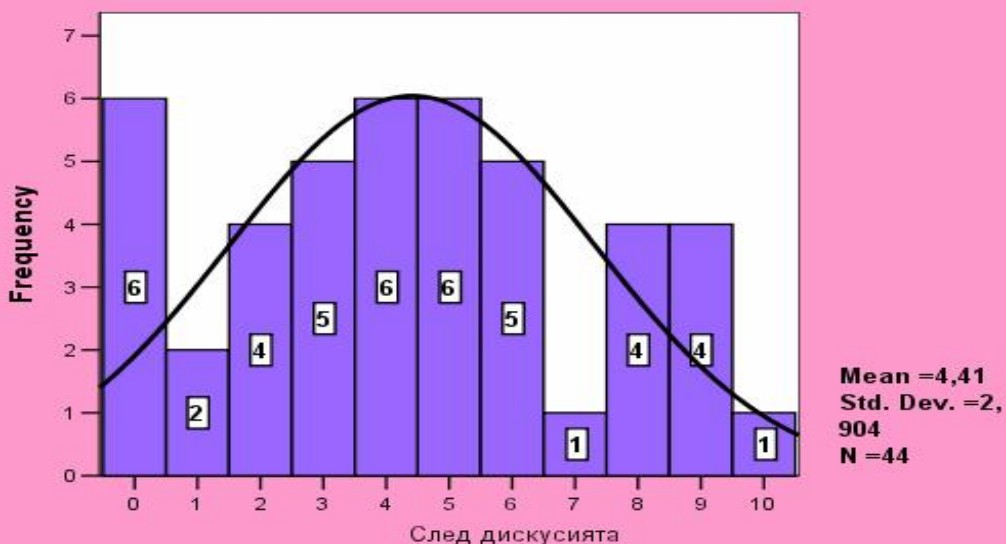
Почти всички анкетирани изказват мнение и по въпроса за това какъв ще бъде резултатът от пълното отваряне на пазара на труда в ЕС за българската работна ръка.

Според Вас какъв ще бъде резултатът от пълното отваряне на пазара на труда в страните от ЕС за българска работна ръка? 0->МНОГО ГОЛЯМ ОТЛИВ; 10->НЕЗНАЧИТЕЛЕН ОТЛИВ

Средната оценка преди дискусията е 3,6, което е с почти единица по-малко от оценката след края – 4,1, подобно на първия въпрос. Повече от 2 пъти се увеличава броят на посочилите максимални оценки (8, 9 и 10) т.е. нараства делът на предвиждащите незначителен отлив на работна ръка, ако изобщо има такъв.

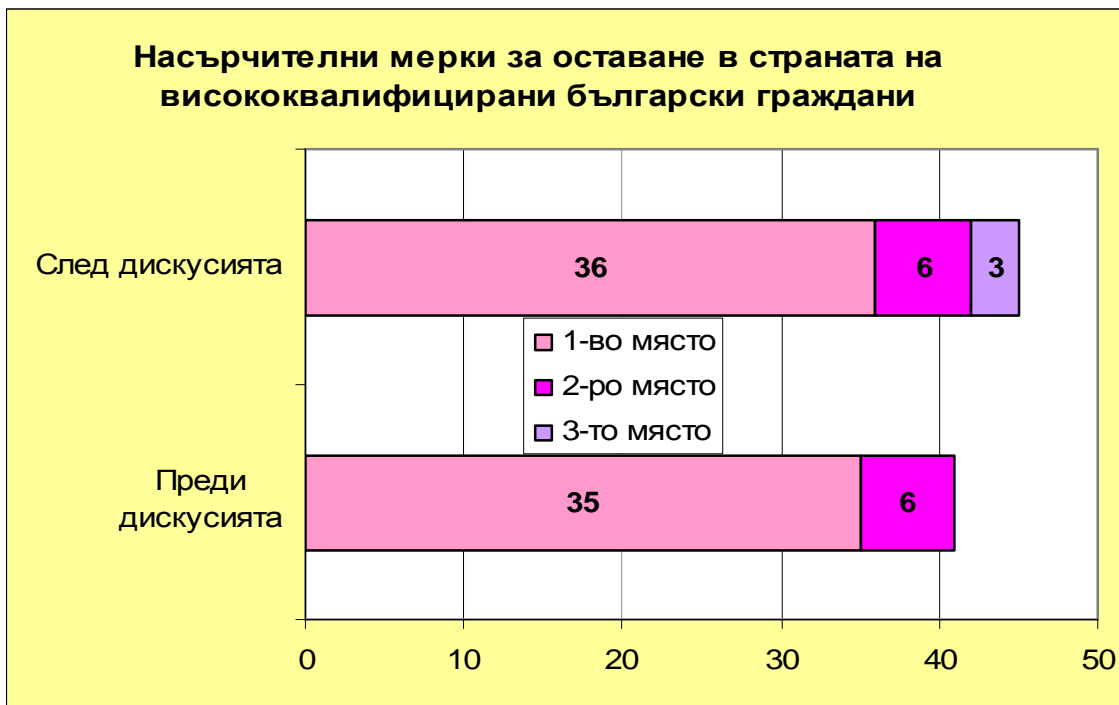
Според Вас какъв ще бъде резултатът от пълното отваряне на пазара на труда в страните от ЕС за българска работна ръка? 0->МНОГО ГОЛЯМ ОТЛИВ; 10->НЕЗНАЧИТЕЛЕН ОТЛИВ

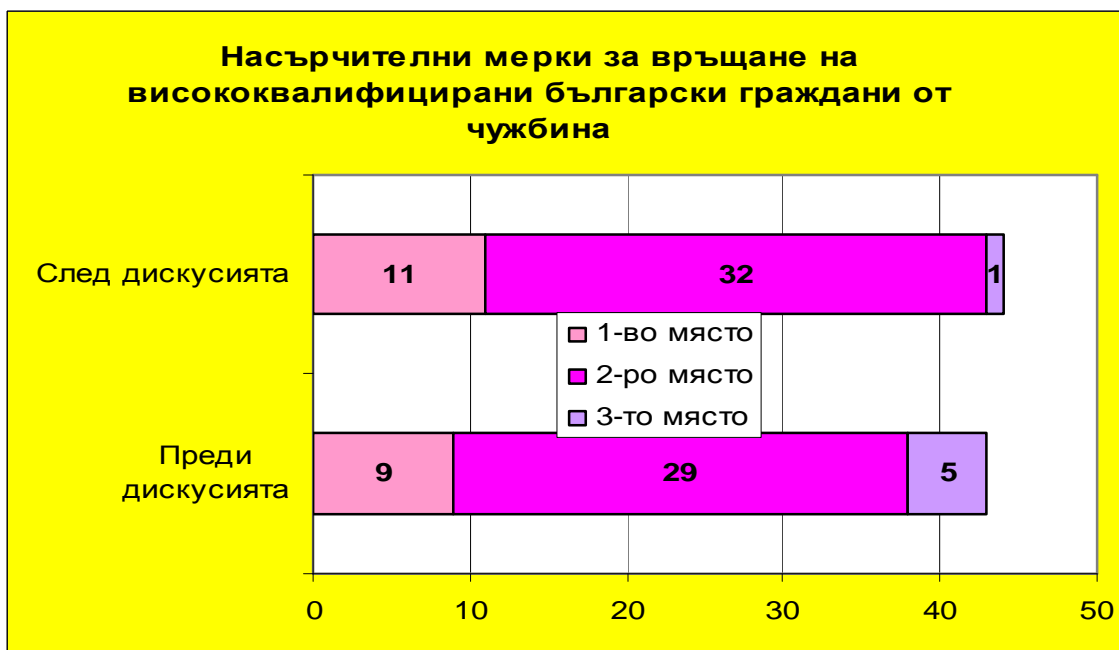
Пред дискутиращите бе поставен и въпроса за най-разумните мерки, които България може да предприеме през следващите 12 месеца във връзка с очертавания се недостиг на работна ръка в определени отрасли.

Цели 70% от участниците поставят на 1-во място задържането на висококвалифицираните български граждани в страната, като най-удачното решение на проблема.

На 2-ра позиция отново излиза висококвалифицираната работна сила от българи, но този път работещи в чужбина или по-конкретно предприемането на мерки за връщането им в страната. В относителен дял това е отговорът на 60% от респондентите

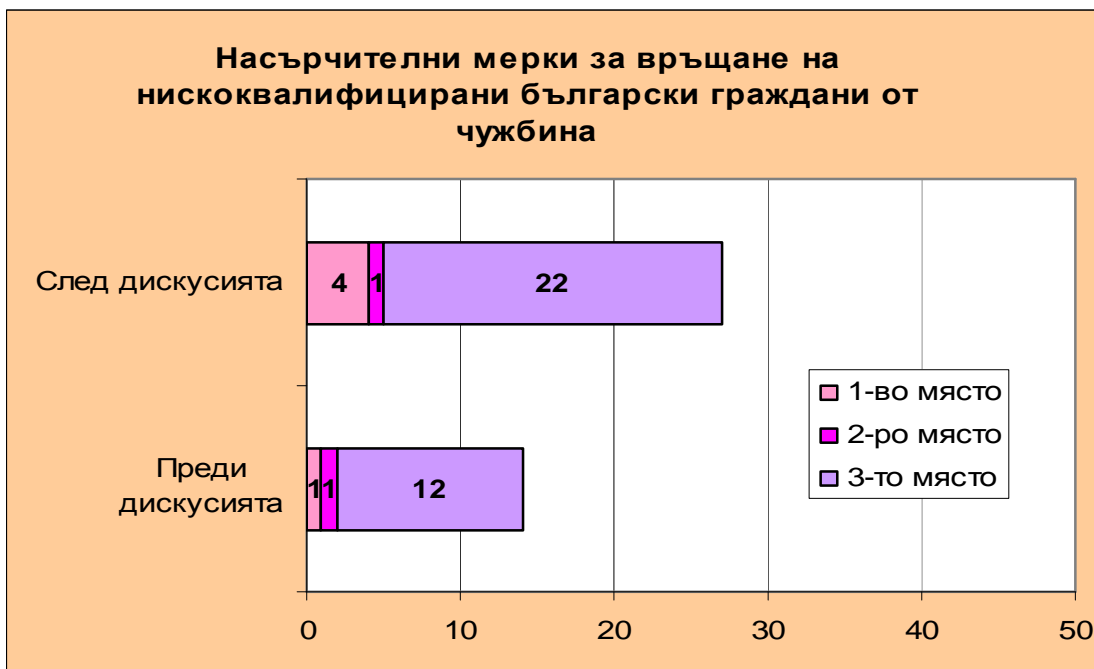

Тези две най-често споменавани мерки, запазват местата си, както преди, така и след дискусията.

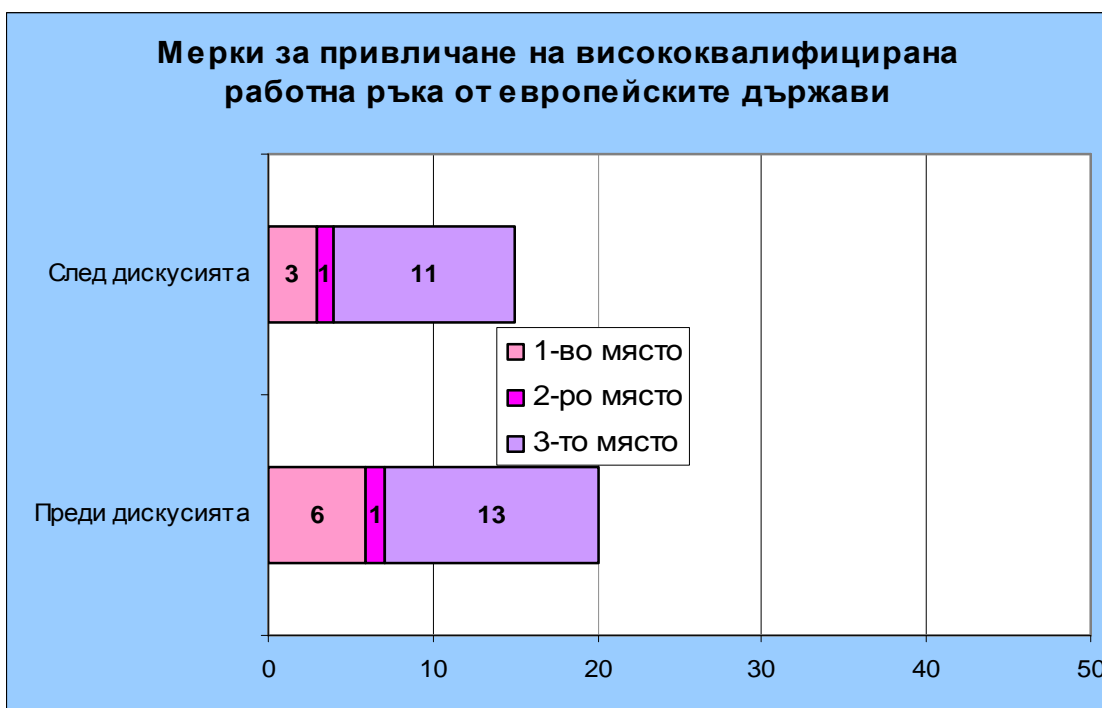

Почти 2 пъти скача броят на посочилите необходимостта от връщането на нискоквалифицирани българи от чужбина, след края на обсъждането, в сравнение с този в началото.

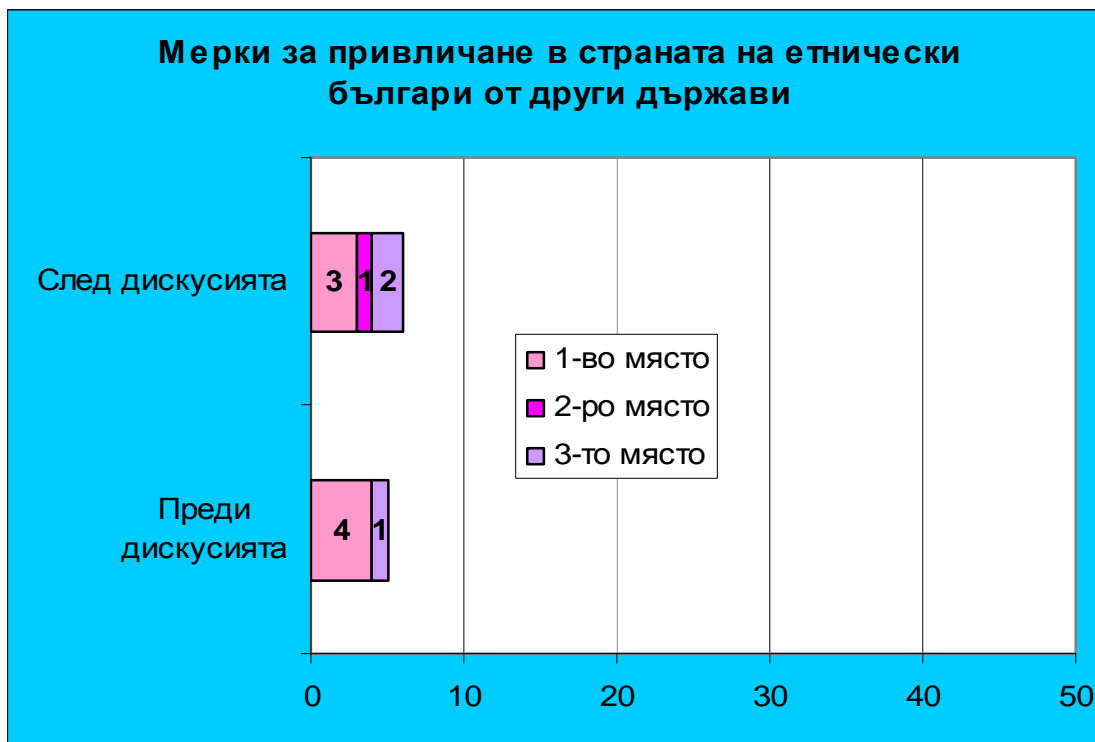
Изглежда, всеки втори от участниците е осъзнал потенциала на тази група хора в течение на самата дискусия и по-този начин мерките за връщането им в България са се превърнали в 3-ти най-предпочитан подход.

Всеки пети в 50-членна група посочва привличането на висококвалифицирана работна ръка от Европа като 3-ти приоритет, както преди, така и след обсъждането. Но все пак, на 3-тата позиция остават макар и по-нискоквалифицираните българи от чужбина (50% от анкетираните)

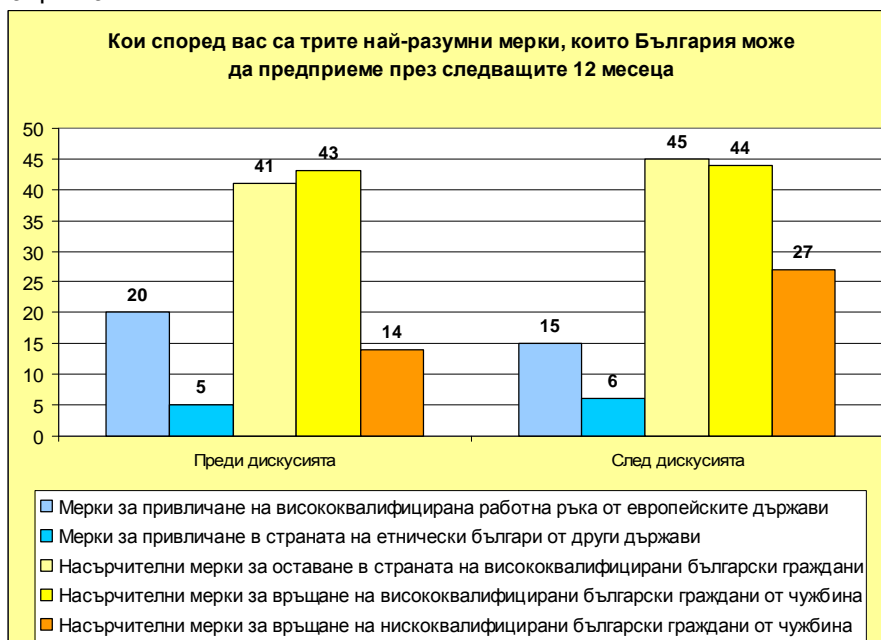
Привличането в страната на етнически българи от други държави, обаче, е споменато едва от 5 души, а привличането на китайци или виетнамци не е посочено от нито един, макар че фигурира сред възможните отговори в анкетната карта.

И преди и след дискусията, анкетираните асоциират набавянето на нужната работна ръка в определени проблемни отрасли със наемане на свои сънародници, най-вече с висока квалификация, без значение, дали практикуват в страната или в чужбина.

Промяна в мнението на респондентите се забелязва в 3-тата предпочетена мярка.

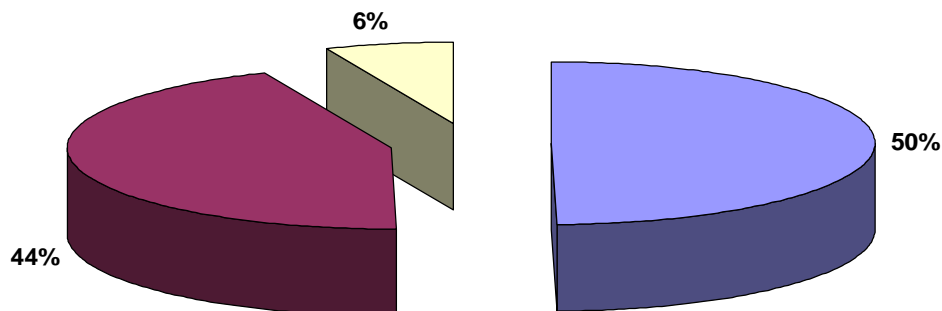
Преди обсъждането, нискоквалифицираните емигрирали българи са по-малко споменавани от по-високо квалифицираните европейци. Докато след края на разговора, нещата се обръщат и съответно националността натежава пред квалификацията.

Резултатите от национално представителното социологическо проучване

Ако можете да изберете между България и ЕС, къде бихте работили?

■ България (50 %) ■ ЕС (44 %) ■ Не мога да преценя (6 %)

Телевизионното предаване по темата на дискусиата в Свищов "Пазар на труда в ЕС: предимства и предизвикателства за България", беше отделно издание на икономическото предаване на Нова телевизия „Пазарен навигатор“, излъчено на 26 юли 2008. Данните за аудиторията показват, че рейтингът му е бил 1,7 при дял 14 за България, и съответно 2,2 рейтинг и 24 дял от аудиторията за София.

Наред с това, показателен е фактът, че БНТ ще включи дискусиата по темата на дискусиата в предаването „Вижте кой..“ в началото на следващия сезон - през септември.

Медийно представяне

Дискусиата, проведена в СА "Д. А. Ценов" в Свищов, имаше по-скоро академичен характер. На нея присъстваха преди всичко преподаватели и студенти, както и представители на НПО. Присъстващите журналисти от двата национални телевизионни оператора - БНТ и Нова телевизия, проявиха особен интерес към дискусиата. Те направиха специални интервюта с някои от участниците и посветиха две отделни свои предавания на темата. По този начин, те ангажираха вниманието на зрителите в национален мащаб към този изключително важен за страната ни, като нов член на ЕС, въпрос.

Изводи за обществените нагласи по темата

Предварително проведената анкета сред широката общественост показва категоричен избор на гласувалите общо 14 029 души за работа в страни членки на ЕС - 67% . Останалите 33% са избрали България.

Резултатите от национално представителното социологическо проучване показват по-скоро балансираност на избора с лек превес на желанието за работа в България (50% срещу 44% в ЕС и 6%, които не могат да преценят).

Оценката и анализът на динамиката на мнението на участниците в дискусиата в Свищов около 50 човека, повечето от които студенти, категорично показва ползата от провеждането на подобен вид дебати, като регистрира чувствителна промяна в мнението на участниците по дискутираните въпроси в началото и след края на дискусиата.

Основните тенденции са следните:

- почти 3 пъти се увеличава след края на дискусиата броят на посочилите, че страховете на гражданите от ЕС от отварянето на пазара на труда в страните членки на ЕС за български граждани изобщо не са оправдани;
- повече от 2 пъти нараства след края на дискусиата делът на предвиждащите незначителен отлив на работна ръка от България, ако изобщо има такъв, след пълното отваряне на пазара на труда в страните членки на ЕС за български граждани.

Според участниците в дискусиата най-разумните мерки, които България може да предприеме през следващите 12 месеца във връзка с очертаващия се недостиг на работна ръка в определени отрасли са:

- задържането на висококвалифицираните български граждани в страната, което е посочено като най-удачното решение на проблема от 70% от участниците;
- предприемането на мерки за връщането в страната на висококвалифицираната работна сила от българи, работещи в чужбина;
- мерки за връщането на нискоквалифицирани българи от чужбина.

Решаването на проблема с необходимостта от набавяне на нужната работна ръка в определени проблемни отрасли, младите хора, участвали в дискусиата виждат в наемането на свои сънародници, най-вече с висока квалификация, без значение, дали практикуват в страната или в чужбина.

IV. Изводи

1. Използваният инструментариум показва, че прилагането на различни, взаимодопълващи се методи за достигане до аудиторията и ангажиране на вниманието и участието ѝ дава добри резултати.

2. Очевидна е ключовата роля на дискусиите за формиране, информиране и промяна на нагласите и мнението на участниците по обсъжданите въпроси. Доказателство за това са резултатите от проведените оценки и анализ на динамиката на мнението на участниците. Те регистрират освен промените в отношението към определени аспекти на дискутираните теми и категорично информативния характер на дискусиите, след края на които дялът на участниците, които нямат мнение по определени въпроси преди началото на дискусиата, изчезва.

3. За успешното провеждане на дискусиите е необходимо да се вложи достатъчно време и усилие в подготовката на поне четири компонента:

- § формулиране на темата по атрактивен и провокативен начин,
- § предварително проучване на нагласите, което да послужи като база при подготовката на дискусиата;
- § правилно идентифицирани презентатори и
- § удачно подбрана аудитория, която да има отношение към темата.

4. Основните тематични изводи от проведените пет дебати в съчетание с използваните социологически и медийни/ПР методи поставят следните акценти:

§ Съществува нагласа в българското общество в полза на бързия икономически растеж като средство за повишаване на жизнения стандарт и доближаването му към този на останалите страни членки от ЕС. Необходимо е провеждането на разяснителни кампании за елементите на Европейския социален модел, тъй като тази политика не е добре позната на широката общественост за разлика от либерално икономическия подход, чийто предимства са често изтъквани в публичното пространство. Това е особено важно с оглед на стимулиране на нагласи и поведение на солидарност, особено по отношение на групите в неравностойно положение от българското общество.

§ Българското общество, макар да се намира в ситуация, в която осигуряването на заетост и привличането на чуждестранни инвестиции е безспорна ценност от гледна точка на повишаване на благосъстоянието, все пак има развита чувствителност и отношение към опазването на природата и качеството на живот. Местните общности (в случая жителите на Гълъбово) очакват решаване на екологичните проблеми на местно ниво от държавата и не вярват на възможностите, свързани с използването на местен капацитет за справяне с кризата.

§ "Толерантността" се възприема като основна ценност и характеристика както на гражданите на ЕС, така и като основа

на межкултурния диалог. Преобладава мнението, че българите са доста по-толерантни към чужденците, имигрантите и мюсюлманите, отколкото към ромите и хомосексуалистите, а степента на разбиране към хората с увреждания се намира по средата. Индивидуалната интеграция на българския гражданин в общеевропейското ценностно пространство все още не е напълно осъществена, но провеждането на дискусии по темата помага за осъзнаване на обстоятелството, че настоящият гражданин на Европейския съюз трябва да бъде преди всичко толерантен към различията на своите съграждани, и чак след това да споделя идеите за межкултурен диалог и интеграция.

§ Българското обществено мнение категорично подкрепя традиционното земеделие срещу развитието на алтернативни отрасли за съживяване и повишаване на конкурентоспособността на селските райони. Необходима е по-нататъшна работа по посока на организиране и провеждане на информирани дискусии с цел изграждане на капацитет за информирано и пълноценно участие на заинтересованите в дебата за реформа на Общата селскостопанска политика на ЕС и свързаните с това последици и възможности.

§ Решаването на проблема с необходимостта от набавяне на нужната работна ръка в определени проблемни отрасли в България, младите хора, участвали в дискусиите виждат в наемането на свои сънародници, най-вече с висока квалификация, без значение, дали практикуват в страната или в чужбина. Най-разумните мерки, които България може да предприеме през следващите 12 месеца във връзка с очертаващия се недостиг на работна ръка:

- задържането на висококвалифицираните български граждани в страната;
- предприемането на мерки за връщането в страната на висококвалифицираната работна сила от българи, работещи в чужбина;
- предприемането на мерки за връщането на нискоквалифицирани българи от чужбина.

5. В заключение бихме могли да посочим, че процесът на реализиране на проекта и постигнатите резултати доказват положителния ефект от организирането на подобни дискусии, които допринасят за опознаване и популяризиране на политиките на ЕС в различни области и изграждане на собствено мнение и позиция у гражданите, което от своя страна е предпоставка за по-активно отношение към формирането и провеждането на съответните политики. Предвид на всичко това, инициативите по организиране на дискусии по различни теми, свързани с европейските политики и тяхното конкретно измерение за България, като член на ЕС, следва да продължат, тъй като те са ключово средство за изграждане на капацитет на гражданско ниво за по-пълноценно участие на България във формирането и реализирането на политиките на Европейския съюз.

БЕЛЕЖКИ

